

INFORMAČNÝ
SERVIS

3

ГОКЕЙ Є „ОВКЕЙ“ ...

HISTORICKÝ
NÁVRAT

5

Смутный юбилей
Акції „Вісла“

| fakty | kultúra | história |
aktuálne informácie o Rusinoch
a nielen pre Rusínov

| факты | культура | история |
актуальны інфармацыі о Русинах
а не лем про Русинів

NAPÍSAЛИ
STE NAM

12

Реакція на стаття в НН

Засідання Координаційного вибору РОС в знамені зраховання людей і конгресової еuforia

13-го мая 2011 в Гуменнім odbylo ся засідання КВ РОС, котре вів підпредседа РОС Інґ. М. Крайковіч. Засідання мало конштруктивний характер і было на нім оцінено і обговорено много активностей, потрібных тем, як і повинні задач з виразнієм на пропагачну кампанію к зрахованню жытєльства в маі того року.

Текст і фото: С. Лисинова

Члены КВ РОС окрем іншого конштатовали успішне завершіння реалізації культурных активностей в рамках проєктів МК СР, схвалених в минулім році, успішну реалізацію

узнесін од 10-го Сейму РОС, як і задач, vyplivajucich z Резолюції 10-го Світового конгресу Русинів (СКР). З чого vyplivать, же органы РОС, на челі з председам РОС, успішні продовжують в просяджовані замірів уж высше уве-

► с. 2

▲ Погляд на засідання КВ РОС. Справа до ліва: П. Дупканіч, член порадного збору РОС, М. Губова, членка КВ РОС за Габуру, Г. Худінова, членка КВ РОС за Красный Брід, М. Кереканіч, член ВВ РОС і Я. Магура, член ДР РОС.

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

ГЛОСА

Петро Медвідь,
редактор Інфо Русина

Май є місяцьом любви. Любав чоловіка провадить цілым жытовом, робить його наповненым. В дитинстві є то любов родичів, фамелії, потім любов камаратської і нескоршелюбов партнерської, яка є важна про створіння побратя ся і вытворіння нової родини. Партнерський любови предходить залюбеность. Час, кідь на тім другім не видиме ніч плане, вшытко явить ся просте, з радістыво указуєме ся з ним, хвалиме ся. Чоловік мать тоды ружовы окуляры. Видить вшытко позітівні. Но по часі але мусить тоты окуляры одшмарити і укаже ся, ці любов є реална. Выявить ся нам, ці то то одношіня думаєме серьозні, ці то не є лем дашто, што собі хочеме з даякой причіны ужыти. Кідь увидиме партнеровы хыбы, кідь прийдуть кризи, кідь при собі знаме стояти і тоды, коли то то не є легке, акцептовати ся і робити компромісы. Але головні, робити вшытко про того другого. Як то то не знає і своїма активностями лем атакуєме ся, одношіня з партнером не пережыє і результаты суть дештруктивны. Любити можеме і народ. Мам таке почутя, як кідь бы дакотры нашы організації были до народа лем залюбены або то то не думали серьозні. Радо пропагують ся як русиньскы, указують ся і іщі радше укывають фінанчны дотації. Во важных і тяжких ситуаціях, коли не іде о профіт, але о указаня любви, не роблять ніч, а іщі атакують другых. Позерають через ружовы окуляры, але лем на себе. Было бы потрібне, жебы їх одшмарити, перешли зо залюбености до любви і думали то то серьозні. Тепер, в часі зрахованя людей треба указати реалне одношіня і любов к народу.

Важены читателі Інфо Русина,
Народных новинок
і русиньскы активісты,

дозволю собі Вас особні осло-
вити, бо ку тому мене веде пе-
редпоследнє виданя Народных
новинок (4/2011) не за того, же
в них є публіковане огваряння
і неправда на мою особу з боку
пана В. Падыка з України, але
зато, же то то діє ся в часі, кідь
кулмінує робота перед зрахова-
ньом людей на Словеньску 2011.
Председа організації Словеньска
асоціація русиньскых організацій
(САРО) пан Александер Зозуляк
выданьом такого типу періо-
діка в часі кампанії дав явно
о собі знати, як йому лежить
доля Русинів на сердці, і же
про нього є попередніша ого-
варячка кампанія з приватных
причин перед активностями так
важної акції, яков є уж авізова-
не зрахованя жытєльства, котре
в тім часі уж активно перебігать.
На выткы к мойй особі дам піз-
ніше поясніня і зроблю ку тому
належны резюме, но не дасть
мі не реаговати на вопросы
дакотрых людей: Чом така воро-
жість є публікована ку предста-
вителям Світової рады Русинів
і тайомникови СРР, котра публі-
кує ся в Народных новинках?

Зато бо:

1. Сучасна Світова рада Русинів (СРР) хоче приготовити на ближачій ся Світовий конгрес Русинів (СКР) ясны штатут, подля котрого бы было деклароване заступіння окремых держав в СКР. А з тым мать проблем як пан Зозуляк, так і пан Падык.
2. За період од 10-го СКР были активности высше уведжених панів представителів невыразных, зо снажіньом дієватив СРР, што і як мать робити з просяджованьом своїх інтересів.

► с. 2

► с. 1 Засідання...

дженого 10-го Сейму РОС і Резолюції СКР. КВ РОС так само взяв до відома інформацію о їднані з президентами Русиньских організацій і старостами сел, котры одбыли ся на зачатку рока 2011 з цілём смерованя, співпраці і координації перед зрахованьом жытельства в маї того року. К тому пункту програму президента РОС і президента комісії перед зрахованьом жытельства **В. Протівняк** прочітав справу о активностях РОС в співпраці з іншым Русиньскым організаціям і інституціям (**молоды Русины, ЗІРС, КРС, ОСІК, ПУЛЬС і ДАД**), де конкретизовав цілу кампанію, котра перебігла перед так важнов акційов, яков є зрахованя жытельства.

Ту треба додати, же того року по першый раз в історії пропаганди Русины зробили окремих інших активностей і кампанію

до далшого виданя Інфо Русина. Треба іщі увести, же головна думка білбордової кампанії выникла в голові нашого видавателя новинок **п. Роберта Віца**, котрый є автором білбордів, і дакотры з них і сам фінанцовав, за што йому належить велике подякованя. Окрем уж уведженої білбордової кампанії были зробены посольства і одказы вызначных русиньских будителів і великанів, котры дала РОС выдрукувати в цілковитій кількості 80 тисяч кусів. Ідейова думка спомянутых лектів выникла у **Інж. Я. Допіряка**, котрый з колективом на них інтезивні робив. Тоты лектывы окремыма русиньскым активістами через РОС, ЗІРС, РК РОС Бардійов, КРС, і молодых Русинів были дістрібуованы по окремых домах в містах і селах з русиньскым жытельством, як і на вызначных культурно-сполоченьских акціях в Братіс-

▲ Ф. Віцо (в середині) при пропагандній кампанії меджі Русиньми в селі Гавай.

через великы білборды в цілковитій кількості 25 кусів, котры суть уміщены переважні на дорогах першой класи северовыходного Словеньска, на котрых суть Русины цілосвітового значіння, котры апелують, жебы Русины не забывали на того, хто і кым суть. На тій кампанії партіціповало окрем высше уведжених організацій і много русиньских podnikatelів, приматоры міст: Пряшів, Сабинів і Меджілабірці, старосты окремых сел, як і окремы активісты меджі котрых не мож забути і **проф. О. Сіпка** або **Др. В. Янко**. Окреме подякованя вшыткым, як і интересны інфо з кампанії приправляюме

лаві. Через 13 тисяч лектів было дістрібуовано і через словеньску пошту переважні до таких міст і сел, де при посліднім зраховані людей в 2001 р. приголосило ся мало Русинів, не забыло ся і на села на Горегроні або села з шарішским жытельством в котрых штатістыкы уваджають, же і там люди приголосили ся к Русинам. Активностей ку зрахованю было іщі омного веце, напр. в подобі ЦД, котре дала выготовити РОС, на котрім є прекрасне поетичне визнаня артистів ДАД-у і мікс русиньских співаков, котры звучали на окремых селах в розгласі. Дале треба спомянути плаґаты великого формату, телевізний і радіовый

► с. 1

3. Пан В. Падык одшмарив пропозиції президента СРР пана Д. Папуґу і мою, як тайомника СРР, жебы міг брати участь на приготовлінях і реалізації 7-го засіданя СРР в Мукачеві на Україні зо словами: „Тот час посвячу СРР на хосен Русинів і не поможу Вам.“

СРР приляла задачі на своїх засіданях без фінанчній підпори і з властных фінанцій стрічати ся з представителями влади той-котрой державы, ку чому є потрібна добра воля

і час - з другого боку, на приятя. Ку тому я приготовив вшыткы можливы пункты. Вірю, же курте поясніня в сучасній ситуації Вас уведе до зорьентованя ся, в чім є цілий проблем, абы пошкодити мено тайомника СРР і цілу СРР за їх добровольну хосенну роботу в русиньскім русі.

Жычу Вам вшытко добре.

З почливістьом
Владимір Протівняк, в. р.,
тайомник СРР

шот, котрый выготовили молоды Русины в співробіті зо ЗІРС-ом, інзерцію во вшыткых регіональных новинках переважні на выходнім Словеньску, котры чітають около міліона людей, як і много пропагандных акцій, на котрых русиньскій карикатурист **Ф. Віцо** презентовав свої рісункы в доповіді великого будительского слова. То є лем капелька з пропаганди, котру ведно высше уведжених організацій робили на хосен і благо будучности Руси-

нів. Мы пересвідчени, же пропаганда была хосенна, но аж факты укажуть першы аналізы Штатістичного уряду СР, котры будуть знамы даколи на осінь т.р. Лем шкода, же не вшыткы русиньскы організації до той кампанії запліли ся ...

В рамках Резюме КВ РОС была і схвалена делеґація на **11-ый Світовий конгрес Русинів, котрый одбуде ся в днях 17-го – 19-го юна 2011 в мадярськым Будапешті.**

Делеґація на 11-ый Світовий конгрес Русинів

ДЕЛЕґАТЫ ЗА РОС:

В. Протівняк, председа РОС, тайомник СРР,
М. Крайковіч, підпредседа РОС, МО РОС Цернина
С. Лисінова, членка ВВ РОС, МО РОС Пряшів
М. Кереканіч, член ВВ РОС, МО РОС Гуменне
В. Юрічова, председнічка ДР РОС, РК РОС Бардійов
Я. Липіньскій, ЗІРС Братіслава

ГОСТІ ЗА РОС:

І. Бандуріч, РК РОС Бардійов
П. Дупканіч, МО РОС Габура
В. Марушін, директор ПУЛС-у.

НАГРАДНИКЫ ЗА РОС:

А. Франко, МО РОС Меджілабірці
В. Оцетникова, МО РОС Снина
Е. Губова, МО РОС Габура
А. Фецура, МО РОС Гуменне.

Обговорений, скорочений і наслідні доповнений був і програм цілословеньского свята **День Русинів на Словеньску, котрый одбуде ся в юні 2011 в Пряшові**. В завершалній часті было прияте Узнесіння, котре за пропозиційну комісію коментовав А. Франко, член КВ РОС за Меджілабірці.

Петро Штефаняк потвердив лідерство в молодих Русинах

Дня 8-го мая 2011 р. в Готелі Коменко в Старій Любовні odbyв ся 3-ій сейм організації молодих Русинів. Сейм скликає ся раз до рока. Обговорюють ся на нім найважливіші вопросы і одпрезентують ся активності і цілі організації.

-сіл-

Важным пунктом цілого сейму были выборы до органів здоров'я. До функції председы на

рады был доповнений Бц. Штефан Гордан. Членами Выконного выбора стали: Инж. Мартин Караш за Стару Любовню, Михал Шестак за Пряшів, Мартин Січак за Нітру, Бц. Марек Секерак за

ся в приятельськiм духу і был напрямений і на кампань ку зрахованю жытельства, до котрой суть членови активно запоены. Свойов участвова сейм обогатив Инж. Маріян Салонь, посланець

▲ Завершалне сполочне фото повне молодости і елану в подобі членів і сімпатізантів молодих Русинів.

далшы два роки был zvolenый староновый председы Инж. Петро Штефаняк. За члена Дозорной

Кошіці і Бц. Александер Коман і Бц. Людміла Секеракова за Братіславу. Цілый сейм odbyв

НР СР за партію Смер – СД, котрый є тыж Русином і походить з близкого села Орябины.

ГОКЕЙ Є „ОВКЕЙ“...

Або як Енди Варгол споїв уміня з феноменом шпорту – гокеєм

-сіл-, фото: кессо

Майстровства світа (МС) в гокеї, котры проходили на Словенську, суть уж минилостьов, но мы ку ним днесь кус нетіпичным способом вернеме ся. Нет, не будеме критиковати словенських гокеїстів, котрым не барз дарило ся, но через фено-

▲ На фото з року 1983 краль уміня Поп арту - Енди Варгол зо своїм образом Wayne Gretzkeho.

мена шпорту – гокей приближыме вам, як світова гокейова легенда з Канады Wayne Gretzky, котрый мать лемківско-білоруськы похажіня, пришов в часі МС до Кошіць. Не было до слова, але через уміня крала Поп арту - Енди Варголы, котрый Wayne Gretzkeho нарисовав в подобі унікатной серіографії. Іднать ся о ексклюзивный твір Е. Варголы, котре было в рамках супроводных акції МС в гокеї выставене на вернісажі в Mihal gallery, котра находить ся в готелі Муза в Кошіцях. Ексклюзивна выставка, котра odbyвала ся 3-го мая 2011, лем потвердила, же гокей докаже вельо! Окрем унікатного образу Wayne Gretzkeho, на выставці мож было відіти і іншы творы, як і артефакты зо збірки The Andy Warhol POP ART Clubu, як і фотографії з архівів, портреты і гіты світознамых музичных інтерпретів, як: J. Lennona, M. Jaggera - The Rolling Stones, M. Jacksona, котры тыж выготовив майстро поп-арту. Не хыбила ани проекція документу „15 MINUT SLAVY ANDYho WARHOLA“, котрый здобыв медаль UNICA, котра є членом UNESCO. В завершалній части odbyвала ся музична продукція в родній бісіді Е. Варголы, што была лем „черешнічка на торті“ великой пропагації русинства в часі, кідь в Кошіцях было, з нагоды МС, много людей.

Што ся то з вами стало, Янку?

Подля нього мала бы то быти якась пречудесна аналіза возроджіня русиньского народа на Словенську за послідніх 10 років. На жаль, намісто аналізу виклюв ся пасквіль, в яким автор кідать ничім непідложены інвективы на ціле веджіня РОС, особливо в споїні зо ситуаційов русиньского школства ці узнання Русинів як народности на Україні. При тім багателізує значіня народных фестівалів, яки продовжують в меджівойновій традиції під назвов День руськой культуры. О тім свідчать і такы безодразны цитаты: „Не спасе нас музыкант, співак ани танечник, як тому ідо-лу теперь кланяме ся... Зробити фестивал або

Д. Крішко, Пряшів

З часу на час собі прочітам дакотры азбуков надрукованы новинки, ці то Інфо Русин, Нове життя або Народны новинки од шефредактора Александра Зозуляка. А якраз в них – ч. 3-4 з марця і апріля 2011 р. найвекше місце заберають стаття Янка Калиняка зо Свідника під назвов „Што ся то з вами стало?“

концерт – то не є нияка велика робота, лем забава.“ На адресу РОС кідать і таке зломиселне обвинія, же: „... стала ся організація подобна концертній, забавній і заробковій аґентурі про етнобізнис з русиньським фолклором.“ Пак Калиняк свою ненависть к РОС ступнює далшыми абсурдными інвективами про школство: „Шак РОС выкастровала сама себе. Стала ся про ідею русиньского народного возроджіня на Словенську не хосенна, не перспективна і не потрібна.“ І так vznikать вопрос, ці може такый чоловік Словенської асоціації зо своїм САРО презентувати інтересы народного возроджіня Русинів на Світовім конгресі (СКР) в Будапешті 2011 р.?

РУСИНСКИЙ ПРОГРАМ на місяць юн 2011

1.6. 2011 – СЕРЕДА

18.00 – 18.30 Радіоновины

3.6. 2011 – ПЯТНИЦА

18.00 – 18.30 Радіоновины

7. 6. 2011 – ВІВТОРОК

18.00 – 18.30 Радіоновины

20.00 – 21.00 Радіомаґазин

21.00 – 21.30 Літературна релация:

Ю.Харитун: Жалі і сны - репріза

21.30 – 22.00 Музыка народностей

9. 6. 2011 – ЧЕТВЕРГ

18.00 – 18.30 Радіоновины

11. 6. 2011 – СУБОТА

18.00 – 18.10 Приповідка: Е. Костова:
Крышка Єремія

18.10 – 19.00 Радіо молодых

19.00 – 20.00 Радіомаґазин – репріза

20.00 – 20.30 Подобы живота

20.30 – 21.00 Музыка народностей

12. 6. 2011 – НЕДІЛЯ

7.00 – 8.15 Літурґія ГКЦ Кошыці

8.15 – 9.00 Музыканы поздравы

18.00 – 18.45 Село грать, співать і думу
думать: нове ЦД Зашпівайме собі

18.45 – 19.00 Музыка релация

13. 6. 2011 – ПОНЕДІЛЬОК

18.00 – 18.30 Радіоновины

15. 6. 2011 – СЕРЕДА

18.00 – 18.30 Радіоновины

16. 6. 2011 – ЧЕТВЕРГ

18.00 – 18.30 Радіоновины

17.6.2011 – ПЯТНИЦА

18.00 – 18.30 Радіоновины

21.6.2011 – ВІВТОРОК

18.00 – 18.30 Радіоновины

20.00 – 21.00 Радіомаґазин

21.00 – 21.30 Подобы живота - репріза

21.30 – 22.00 Гітпарада русинських співанок

23.6.2011 – ЧЕТВЕРГ

18.00 – 18.30 Радіоновины

25.6.2011 – СУБОТА

18.00 – 18.10 Приповідка: Е. Костова:
Автобус ч. 25

18.00 – 19.00 Радіо молодых

19.00 – 20.00 Радіомаґазин – репріза

20.00 – 20.30 Літературна релация: Посівці
з русинського поля – 3. часть

20.30 – 21.00 Гітпарада русинських співанок -
репріза

26.6.2011 – НЕДІЛЯ

7.00 – 7.45 Село грать, співать і думу
думать: нове ЦД Зашпівайме собі – репріза

7.45 – 9.00 Музыканы поздравы

18.00 – 18.45 Кумови

18.45 – 19.00 Музыка релация

27.6.2011 – ПОНЕДІЛЬОК

18.00 – 18.30 Радіоновины

29.6.2011 – СЕРЕДА

18.00 – 18.30 Радіоновины

30.6.2011 – ЧЕТВЕРГ

18.00 – 18.30 Радіоновины

Програм Театра Александра Духновича в Пряшові на місяць юн 2011

1.6. о 17:00 на ВС

Петер Столічний

ПОЛЕПЕТКО

Режія: Володимир Саділек

премєра

Знама музыка приповідка Петра Столічного *Полепетко* з текстами співанок Яна Штрасера і музыков Ігора Базліка в інтерпретації молодшой генерації колективу ТАД в режії Володимира Саділека приносить забаву і гумор, випливаючі главні зо смішних ситуацій, до яких діставать ся головный герой приповідки поплетены Полепетко, што поплете вшытко.

і пєса 3 раз (А) баньскобыстріцького Театра з Пасажі. Його артисты (танцорысты) декламу-
ють своє природне одношіня ку погынанню і су-
часному танцю через много раз барз інтимны
скусености. Данка в дійстві о цїтроновожовтім
Канарикови, Гуди в джунґлі усвідомліня собі
хлопського світа і властных почутів, котры
з тым світом сімфонують, Трентор в глядані
можностей обята – „як іщі дасть ся обята, по-
чути того другого?“, Любка з Михалом гляда-
ють можности дістати ся ку собі ближе. Три
раз (А) значіть неконечне множество можли-
востей высловіня самого себе.

(Вступне 2 - 4 €)

8.6. о 19:00

Михаела Закутянска

ГАВАЙ

Режія: Зоя Зупкова

Гавай є дебютом молодой пряхівської драматурґічки Михаэлы Закутянской. Траґіко-медія із території русинського села, з характеріс-
тічнов назвов Гавай, є коморнов історійов о гле-
дані себе самого на периферії Европы, в кругу не
цалком тіпичной фамелії. Головна протаґоністка
– двадцятьрочна Янка, снажыть ся найти спо-
соб, як утечі за мурь – кухні, дому, села.

9.6. о 11:00 а 19:00 на ВС

Театер з Пасажі

Яро Спрінґ Вінярьський

3 РАЗ (А)

А – як перша буква азбуки

А – як першый елемент

А – як прапоходжіня

Пікасо колись повів „не глядам – нахаджам“,
подібно росшафні і прямо выникать (выникла)

17.6. о 19:00 на ВС

Дюра Папгаргай

УНАВЕНА КАВАЛЕРІЯ

1-а премєра

Не дасть ся жыти з ілузіей, себекламаня,
з очекования того, што нігда не прийде, бо
тото не екзістує. Ку такому познанню при-
ходять герої пєсы Дюры Папгаргая, ру-
синського автора зо сербской Войводиной,
УНАВЕНА КАВАЛЕРІЯ. Жаль, аж тоды,
кідь живот уж є на кінце і мінити його уж
не мать смыслу, а нет ани часу. Тот быв
промарнений марністями, в непотрібнім
чекані і болєстнім, хоць солодкім, себекла-
мані.

(Вступне 5 €)

22.6. о 19:00 на ВС

Дюра Папгаргай

УНАВЕНА КАВАЛЕРІЯ

2-а премєра

(Вступне 2 - 4 €)

Програм ТАД-у в русинських селах в маю 2011

27-го пятніця **Колачків КД**

КАПІТАН БУДЗОГАНЬ

Погляд на герців ДАД-у в приповідці Ка-
пітан Будзоґань (на фото), в котрой найдете
вшытко што ку приповідкам належыть: до-
бро і зло, шумны співанкы, і велика свадьба
зо щастлівым кінцом.

28-го субота **Полата КД**

ГАВАЙ (на фото)

29-го неділя **Красный Брід КД**

ГАВАЙ

Акція „Вісла“ була воєнською операцією, котра була комуністичною Польшов „офіційні“ заміряна на розбиття структур УПА (Українська повстанецька армія) і ОУН – (Організація українських націоналістів) тзв. бандерівці а переселення вибраних груп жителства, котры УПА і ОУН подля них підпорвали. Польша тов акційов слідовала і єден важніший ціль – вытворіня моноетнічної польської державы, в котрій іншы народности не мали місця. Кідь же Польша нерозлишовала Лемків як самостатну народность і раховала їх за Українців, подоби як нескорше в бывшій Чехословачії, акція, яка розбігла ся при помочи польської армії і поліції постигла нелем польських Українців, котрых депортації проходили уж од 1944 р., але і Лемків, котры были тыж означены як тоты, котры підпорують українських націоналістів і повстанців. Польська влада знеужыла пропаганду, заміряну протів діяня УПА в Польщі і обвинили Лемків з протидержавных активностей.

28-го априля 1947 р. пришло ку конечному рішіню, яке польський комуністичный і націоналістичный терор приготавляв уж довше. О четвертій годині рано 17 000 вояків започали свою приготавлену акцію. Жебы не мож было утікати перед озброєныма вояками, выходну граніцію з України обсадили одділы НКВД, а южну граніцію – зась Чехословацька армія. Люди мали 24 аж 48 годин на то, жебы собі взяли найпотрібнішы речі, опустили вшытко, што было до тепер сучасьов їх жытця і без того, жебы знали, што їх чекать і де ідуть, мусили на возах перейти до вызначеных міст, в котрых наступовали на вляковы транспорты, які їх везли гет. Были выселены на Україну (область Галичини і т. д.), дакотры „щедро“ дістали „нове обшты“ в Польщі, на територіях, які зістали вылюднены по выселеных Німцях (напр. область Гданьска). Лемківску інтелігенцію, грекоколицьких і православных священників, котры были „підозрівы“ зо співпраці з УПА і націоналістичных груп, але часто і нагодных людей посылали до арештів і до лагрю в Явожне. В тім лагрі было скоро 3900 арештантів – з того 823 жен, 22 грекоколицьких і 3 православны попи. Были там триманы в нелюдських умовах – голодны. Веце як 150 з них в лагрі умерло. Лагерь в Явожне був в реальности бывша побочка Авшвицу. По 2-й сві-

Припоминаме собі смутный юбілей Акції „Вісла“

Петро Медвідь, фото автора

В тых днях припоминаме собі смутный юбілей наших братів, польских Русинів - Лемків. Трагедія, котра была лем далшым геноцидным тяжінєм протів Русинів в 20-ім сторочу в Европі під назвов Акція „Вісла“, зачала ся 28-го априля 1947 р. і продовжовала до кінце юла 1947 р. і кідь послідні депортації odbyли ся аж в 1950 р.

З Лемківщины, з родных сел, як і з церквей были насильно выселены невинны люди, лем на основі того, же належали к Лемкам...

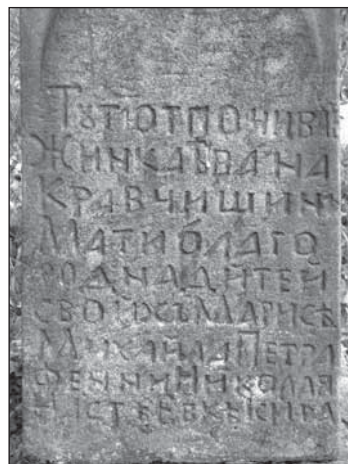

▲ О оригінальній лемківській культурі і жытелях в многих селах до днесь свідчать прекрасны деревяны церкви, котры, так, як і у нас, визнають і калап долов перед шіківністьов наших предків, котрых визнають турісты з цілого світа.

тової війні був переробений про потреби нового режиму на основі вирішіня політбіра ППР. Лагерь був функчый аж до януара 1949 р. В рамках Акції „Вісла“ было выселеных коло пів міліона Лемків. Зістали лем невеликы групи, напр. в Команьчі або Крампні. 27-го юла 1949 р. выдала польська влада декрет, котрым Лемкам взяла права на їх газдівства і маєток, котрый зохавили в своїх селах.

Акція „Вісла“ мать про історію Русинів Европы негати́вне значіння. Лемкы, котрых выселили на Україну, были насильно українізованы, а тоты, што остали в Польщі, бояли ся голосити ку своїй народности. Тяжко глядала ся їм робота. Поляци давали почувствовать чоловіку, же є лем підрядный Лемко, кідь знали о його походжіні. Аж по де-

сятках років дакотры з них могли поступні вертати ся до родных сел, котры в тім часі уж были польськими селами з майорітным польським жытельством. Насильне высеління Лемків перервало історичный пропоеный регіон, населений Русинами, котры по 2-й світовій війні жыли на території трьох держав – розбило фамелії, в многих селах дефінітивні убило культуру, яка там розвивала ся ціле стороча. Многие наши церкви, деревяны дорожчінности русиньской культуры, были выпалены, здеваствованы або переробены на католицькы костелы. Нащастя не вшыткы. Акція „Вісла“ мала вплив і на Русинів у нас, котры знали, што робить ся з братами в Польщі. Бояли ся, ці і їх дашто таке не чекать. Дакотры зато перестали бісидовати о своїй народности,

▲ На многих місцях зістали по польских Русинах лем стары горбки, які поступні на цінтерях страчають ся меджі тьма, на котрых суть уж лем польскы мена...

што лем давало векшый маневрующій простір про насильну українізацію Русинів в бывшій Чехословачії, яка у нас продовжовала до 1989 р., але неофіційні, вдяка активностям дакотрых організацій як ЗРУС продовжує до днесь.

Можете попросити ся, чом треба о тім писати... Преважні зато, же польська влада до днесь, хоць є уж скоро 22 років по тім, як комуністичный режим скінчив, офіційні не оправдала ся Лемкам за Акцію „Вісла“. Ани по 22 роках демокрації в Польщі не были Лемкы нияк компензованы за матеріальні і духовны втрати, які їх постигли в 1947 – 1949 рр. Польша споминать собі на вшытко, што їм зробили Німці, памятають собі на Катинь, котру не можуть одпустити Росії, але на насильности, які робили они протів невинного народу, протів властных жителів собі якось споманути не знають. Перед тыждньом, при навіщі лемківських сел в Польску, было на многих місцях відіти пропагачны матеріалы, на котрых, може, десять річний хлопець, облечений в лемківскім крої пригварять ся читательови: „Я Лемко і тым ся гонорую! А ты?“ Лемкы, хоць значні ослабены пережыли і готовлять ся, так як і мы, на списованя людей. Мають свої інституції, свої культурны події. Надіаєм ся, же так як нас і їх пригласить ся того року веце як послідній раз і будуть свою культуру в Польщі утримувати надале. А може, конечні польській владі отворять ся очі і наверне память, же Поляци мають мінімальні моральні довг при тім, кідь будуть собі читати дотазники жителів, на котрых буде вызначена народность лемківска.

Rusíni-Ukrajinci – jedna národnosť, PhDr. Mikuláš Mušínska, DrSc., príloha novín Nove žytt'a č. 9-10/2011

Reakcia na článok Mgr. M. Kerekaničom, členom VV ROS

PRAVDA A REALITA

Dostalo sa nám do rúk memorandum Zväzu Rusínov - Ukrajincov Slovenskej republiky *Rusíni-Ukrajinci – jedna národnosť* od PhDr. Mikuláša Mušínskeho, DrSc., v prílohe novín Nove žytt'a č. 9-10/2011. Škoda, že ho nevydali už pred dvadsiatimi rokmi. Mnohí ľudia by skôr pochopili politiku Zväzu Rusínov-Ukrajincov a vyhlili by sa tak dezilúzií.

Zaráža nás fakt, že časť takzvanej rusínsko-ukrajinskej inteligencie doteraz nechce dať možnosť svojim súkmeňovcom slobodne sa prihlásiť ku svojej národnosti a násilím, už skoro 100 rokov, vtíka „nepriateľským“ Rusinom, že sú Ukrajinci. Na jednej strane plačú, že cárské Rusko dlho neuznávalo ukrajinský národ za svojbytný a svojprávny národ, na druhej strane toto právo upierajú Rusinom. Žijeme v demokratickej spoločnosti a každý sa môže hlásiť ku komu chce – k Slovákom, Maďarom, Američanom. My Rusíni, ktorí sa cítíme byť Rusínmi a dovoľuje nám to i Ústava Slovenskej republiky, svojim priateľom nebránime hlásiť sa k ukrajinskej národnosti. Mrzí nás, že sa za národnosť, ktorú si zvolili hanbia a že sa skrývajú za čosi Rusínsko-Ukrajinské. Slovenské zákonodarstvo nepozná národnosť Rusín-Ukrajinec.

V publikácii je veľa akademických hádok o pojmoch rusínsky, ruský, ukrajinský, informácií vytrhnutých z kontextu, ktoré čitateľ nemôže posúdiť, lebo nemá naštudovanú patričnú literatúru, a ktoré sú obyčajným ľudom ukradené. Vyzerajú odborné, ale sú to len akademicko-krčmové hádky o tom, čo bolo skôr – sliepka či vajce. Väčšina výrokov je starého dátumu, nerešpektuje sa fakt, že Rusínska obroda prešla určitým vývojom, citovaní ľudia už ani nie sú členmi Rusínskej obrody ale nejakej inej organizácie, teda nepredstavujú myšlienkové pochody súčasného vedenia Rusínskej obrody na Slovensku. Mnohé údaje sú demagogicky podsúvané ako napríklad: „Drvivá väčšina nápevov alebo textov «rusínskych» ľudových piesní sa vyskytuje aj v ukrajinskom folklóre.“ To predsa preto, lebo Sovietsky zväz anektoval rusínske územie a prisvojil si rusínsku kultúru, ktorá je považovaná na Ukrajine za ukrajinskú. A tá sa zase cez rozhlas, televíziu a činnosti ZUŠ dostala do širokého ukrajinského povedomia. Navyše celé dediny boli v minulosti presídľované z územia terajšieho Slovenska na územie Ukrajiny a títo ľudia si so sebou vzali aj svoju kultúru, svoje zvyky, svoje piesne. Taktiež tvrdenie: „Z druhej strany je potom nepochopiteľné, prečo sa ukrajinské piesne na východnom Slovensku udomácnili a dodnes sa tešia obrovskej popularite, ...to neplatí o piesňach poľských, ruských atď.“ je rozporuplné, lebo tieto ukrajinské piesne sa 60 rokov učili v ukrajinských školách a 60 rokov hrali v ukrajinskom vysielaní Slovenského rozhlasu a na vystúpeniach PULS-u. Taktiež ruské piesne ako *Katúša*, *Kalinka*, *Oči čomyje* sú známejšie, ako piesne ukrajinské. A čoraz obľúbenejšími sa stávajú v súčasnosti i poľské piesne.

Podľa štatistik pána Mušínskeho sa za posledných 90 rokov počet Ru-

sínov zmenšil o 3 štvrtiny – z historických 134 761 v roku 1919 na 35 015 v roku 2001. Stav je ešte horší. K Rusinom sa prihlásilo len niečo cez 24 tisíc obyvateľov. Okolo 10 800 ďalších k Ukrajincom. Tak tvrdia štatistiky. Čo je príčinou? Autor tvrdí že v dôsledku slovakizácie a boja medzi Rusínmi a Rusínmi-Ukrajincami. Problematika je ale širšia.

V prvom rade to bol strach. Už počas 1. svetovej vojny Rakúšanovia a Maďari vytvorili najmä pre halických a karpatských prevažne pravoslávnych Rusínov prvé koncentračné tábory, pri prenasledovaní ktorých bolo zavraždených hrozným spôsobom cez 100 000 Rusínov. Zároveň Rusíni, ktorých bolo v Rakúsko-Uhorskej armáde cez osem percent, boli nasadzovaní ako poľava pre delá do prvých línii, najmä na talianskom fronte. Prišli udalosti druhej svetovej vojny, vyvraždenie obyvateľov rusínskej obce Tokajík ukrajinskými prisluhovačmi fašistickej nemeckej armády, akcia Wisla na vysídlenie 800 000 Rusínov na Ukrajinu a do oblastí, kde pôvodne žili Nemci, činnosť Vlasovcov, Banderovcov, odtrhnutie Podkarpatskej Rusi od Československa a priradenie k Ukrajine, to všetko zanechalo na našom obyvateľstve tieň strachu, strachu o svoje rodiny, o perspektívu svojich detí. Ako vraveli naši dedovia: „Nie Maďari, nie Soviety ani Ukrajinci. Sme Rusnáci“. Ak sa naši dedovia nemohli prihlásiť k Rusinom, prihlásili sa ku národnosti, ktorá je im najbližšia a s ktorou stáročia dobre vychádzali – ku Slovákom.

Po druhé to bola násilná ukrajinizácia. Obyčajným ľuďom sa odrazu začala vnucovať cudzia kultúra. Ľudia jej nerozumeli vtedy a mnohí ešte i teraz. Po divadelnom predstavení UND v Stakčinskej Roztoke prišla za umelcom stará babka a vraví mi: „Synočku, šumnoj to bylo, lem mi povidž, o čum to bylo.“ Hrozné sú štatistiky v škol-

stve. Z 300 ruských škôl po 60 rokoch ukrajinizácie zostalo desať. V danom materiáli sa uvádza, že za 40 rokov sa vytvorila niekoľkotisícová inteligencia, ktorá by sa inak na vysoké školy nedostala, lebo študovala na základe kvót pre národnostných študentov. Dobrí študenti tieto kvóty nepotrebovali. Presadili sa aj sami. Sú z nich vynikajúci vedci, lekári, vysokoškolskí učitelia, umelci. Horšie je ale to, že popri nich sa vytvorila rusínsko-ukrajinská pseudointeligencia, ktorá nám narobila sakramentskú paseku. Tento úpadok rusinizmu, úpadok „ukrajinského“ školstva a rusínskej kultúry vôbec, to je výsledok činnosti a zároveň nečinnosti „zlatej ukrajinskej krčmovej inteligencie“, ktorá sa zašila do kultúry a školstva. Výsledkom jej scestného ukrajinizáčného procesu bolo dobrovoľné prihlásenie sa obyčajných ľudí ku slovenskej národnosti.

Veľkú úlohu pri asimilácii zohrávala a zohráva Rímskokatolícka cirkev, najmä pri zmiešaných manželstvách a taktiež úpadok Gréckokatolíckej cirkvi, ako základného kameňa rusinizmu. Jej úsilie o katolizáciu Rusínov trvá už stáročia. A nakoniec prebieha i prirodzený asimilačný proces, ktorý vychádza zo zblížovania mladých ľudí na národnostne zmiešaných územiach a počas štúdia na vysokých školách, a tiež v dôsledku ekonomickej asimilácie – odchodom predovšetkým mladých ľudí za prácou do iných regiónov Slovenska a do zahraničia.

Pán Mušínska, tvrdíte, že Rusínska obroda popiera existenciu Ukrajincov na východnom Slovensku. To nie je pravda. My ich nepopierame. Dobre vieme, že sú dve skupiny Ukrajincov: Ukrajinci, ktorí sa k nám prisťahovali z Ukrajiny kvôli ekonomickým a rodinným dôvodom, mnohí z nich sú fantastickí ľudia – umelci, vedci, lekári, inžinieri a potom občania Slovenskej republiky, ktorí sa stotožnili s ukrajinskou kultúrou, ku ktorým patríte aj

Vy. Je to Vaše plné právo a my to rešpektujeme. Dohromady je vás cez 10 tisíc. Tvrdíme však, že na Slovensku neexistujú Rusíni-Ukrajinci, títo neexistujú ani v okolitých štátoch a ani na Ukrajine a za týmto si stojíme. Tento termín je zavádzajúci, protirusínsky, protiústavný a slúži čudnej politike Ukrajiny namierenej proti Rusinom žijúcim na Slovensku. Je to dané i zákonmi Slovenskej republiky, ktorá tento termín nepozná. Takže anomáliou nie sú Rusíni, ale Rusíni-Ukrajinci.

Ďalej tvrdíte: „Nepoznám jediný príklad, aby v nejakej lokalite existovali konflikty medzi Rusínmi a Ukrajincami.“ Pripomeniem Vám, že Rusíni-Ukrajinci sa vo vedení bývalého Ukrajinského rozhlasu tak bránili zavedeniu rusínskeho vysielania, až došlo k zrušeniu Rozhlasu v Prešove a zavedeniu minimálneho vysielania v Košiciach. Zväz Rusínov-Ukrajincov 20 rokov terorizoval a naďalej terorizuje rusínskych spevákov, súbory, zakazuje im spoluprácu s Rusínskou obrodou a členmi Rusínskej obrody, inak ich sankcionuje, bráni im vystupovať na festivaloch a vystúpeniach, na ktorých participuje. Mohli by sme menovať mnohých ľudí a súbory, ktorým zakázali spolupracovať napríklad s pánom Kerekaničom, inak ich nevezmú na festival do Svidníka, Kamienky a na Makovickú strunu. Okrem toho pán Kerekanič desať rokov so svojimi súbormi FS Chemlon, FS Vihorlat a DFS Chemloňáčik nemohol účinkovať v svojom rodnom okrese – Snine, hoci traja starostovia z tohto okresu boli jeho blízkymi príbuznými a pritom ako jediný v širokom okolí má v programe i ukrajinské tance a piesne.

Pri písaní memoranda ste vychádzali zo zlých informácií. Mnohé Vami poskytované údaje majú staré dáta a i zlý cieľ. Súčasná Rusínska obroda nie je nepriateľ ani Ukrajincov a ani Ukrajiny. Rusínske hnutie sa za posledné obdobie rozčlenilo. Rusínsku obrodu vedú funkcionári z rusínskych regiónov a bývalí – spravidla prešovskí / pôvodne za socializmu ukrajinskí / funkcionári si pozakladali svoje rusínske s.r.o., ktoré sa združuje v SARO. Rusínska obroda v súčasnosti pozostáva z 19 miestnych organizácií a 8 kolektívnych členov, v minulom roku sme mali cca 2200 členov. Na Výkonnom výbore ROS pred tromi rokmi sme prijali zásadu neísť do konfrontácie s Ukrajincami, ale si vytvárať svoje vlastné podujatia, svoje vlastné rusínske osobnosti a kolektívy, vytvárať pozitívny obraz Rusínskej obrody. Našími novinami je InfoRusín, nie Národné noviny. Tie patria pánovi A. Zozulákovi bývalému redaktorovi v redakcii Kultúrneho zväzu ukrajinských pracujúcich.

Ak si spravíme rozbor jednotlivých rusínskych a ukrajinských organizácií zistíme, že prím majú

бывали функционари Культурного зв'язу українських працюючих. Мають под пальцем Зв'язу Русинів-Українців, SARO, Музей русинської культури, Катедрі русинської мови та культури, Народні новинки, Русини та тактично розгласає і їх потомків закладають нові та нові русинські організації за ціллю етнічного бізнесу.

Важчина пеняє на точі в Прешові та Братиславі, де живе невеличкий відсоток зареєстрованих русинів, де фактично Русини живуть, мають уже традиційно довготривалий фінансовий підґрунтя. Всі русинські інституції є тактично в Прешові, де є бывали українські функционари виробили „русинські трафіки“, пекли на них та на Русинів в регіонах з високою каші. Скоро цілі русинські та українські рухи є о рішення довготривалих, етнічно соціалістичних, особливих та родинних спорів, комплексів та о ксептах. Чужина візія, перспектива та людина, котрі бачили цю візію реалізували.

Розподіл фінансів є наступний: б.ч. 6 мільйонів. Ск. на Русинів (Русинська оброда мала з цього минулого року б.ч. 2,2 мільйонів.), 4,5 мільйонів. на Українців. Уже тут видно несправедливу диспропорцію. Українці, котрі є більш як о половину менше, мають три чверті розподілу Русинів та к тому етнічно фінанси великої України. Русинська оброда, як о вже написав, мала з русинських пеняє невеличкий відсоток. Наприкінці нашої добровільності, не є платені,

реалізували 9 концертів фестивалю Spevy mōjho rodu (б.ч. 100 співаків), фестивалі в Улічі, Хумені, Медзілаторцях, Радвані, Хабурі, Крассі, Броді, Кружлові, Беловіжі, Камієнці,

волонтерської діяльності залишається з невеличким десіатом дитячих та дорослих співаків та рецитаторів, вихованих цією системою фестивалю Spevy mōjho rodu та Духновичів Прешов, невеличких

діяльність на деяких школах, є вшак спорадична та результати цієї діяльності є бідні. Чужина правдивої методичної діяльності, спеціальна підготовка керівників клубів, цілісна співпраця з державною адміністрацією та самоуправлінням, та наймита платення спеціалістів, котрі бачили цю діяльність правдиво та систематично вносили. Як вимруть дідові клуби, русинська культура, як з ншою незначною кількістю серйозно робити, остане б.ч. в архівах та зникне. Цілковито є на русинську та українську культуру лев з грантових систем дає б.ч. 10 мільйонів. Ск. річно. За цю пеню бачили б.ч. по правді відіти, не о так є але правдою настала бідність б.ч. і рівно русинських клубів, рівно більш організованих фестивалів по дванадцятирічній пореволюційній діяльності є в катастрофічному стані, від Свідницького фестивалю, зв'язу між русинськими та українськими організаціями є надалі бідний. Коті за цю бачили б.ч. членів Культурного зв'язу українських працюючих, бывали „апаратчики“, котрі цю марasmus, цю русинсько-українську культуру чи власне русинсько-український етнічний бізнес розвинули та пре пар родин та близьких друзів виверили. Такі є б.ч. правда та реальність. Вибери ми з цього бачили, б.ч. нас Русинів в далі десятирічії посуну кращим напрямком о крок допереду на збереження нашої ідентичності, культури та цілого русинського етніку.

Пророковано д.ч. 7.3.2011 на Виконкомі виборів ROS

Rusini Slovenska

Josef Kurečko, Košice

мы, čo sme bojovali proti ukrajinskému jazyku v médiách ako nematerinský, za voľbu, slobodu, vnútený ukrajinským nacionalizmom, žili múku, hľadali sa a našli velebit' našu Rusínsku obrodu.

Українські націоналісти злі од Шевченка з драми. Гля, „Кочайте са чорноброві та не с Москалями, варує, „бо Москалі чузі луде, робіть лихо с вами забудують і на коліску Київську Рус с чужинами.

Старі Любівні, два концерти проекту Ruthenika в Братиславі та Прешові, сідаті рецитаторів Духновичів Прешов, Деї Русинів в Прешові та шість десіатів даліх менших подій по обцях регіону. Як бачили, аж то мало б.ч. доставляємо, спробуємо є цілісний є системово використати між русинським населенням.

Стан русинської культури є наприкінці тому жалюгідний. По дванадцятирічній поре-

дорослих та дідовіх співаків та звичайних груп та чотирьох змішаних русинсько-словацьких дитячих та молодіжних фольклорних клубів - FS Vihorlat Snina, FS Chemlon Humenné, FS Kamjana Medzilaborce та FS Makovica Svidnik. Не існує жаден правдиво працюючий дитячий чи молодіжний ціло русинський клуб, котрі бачили на рівні репрезентувати. Обцє є бачили б.ч. неправдива

Што або хто мішає В. Падыякові робити?

Микола Бобинець,
член Світової ради Русинів за Україну

По навіщенні членів Світової ради Русинів (СРР) на Підкарпатті пан В. Падыяк дозволив собі в грубій формі критикувати навіщенні та роботу братів Русинів споза границі (стаття в «Народних новинках», шеф-редактор А.Зозуляк, під назвою „Мавзолей про В. Протівняка“) і уражати їх. Об'єктом його критики був і я - Микола Бобинець. Зате прошу є: што є могло бачили причиною такого немилосердного гніву „великого видавця“?

В. Падыяк критикує передсід СРР Дюру Папугу, тайомника СРР Володимира Протівняка, підпредсідкіню СРР Мар'яну Лявинець і інших членів СРР за то, є вони змінили програм, розроблений лем ним і навіщили відкритий урок з краєзнавства „даякой державной школі в Свалявському районі, котра ніч не має ані з русинством, ані з незалежними школами, котрі Світова Рада не підпорує“. З цього випливає, є те Русини не є народом, єднак

є сучасність території і Свалявщина не є частиною Підкарпаття, або подля Падыяка, Русини є якимсь дворянським кланом? І ємо до того клану вступити лем тот, на кого укаже кандидат філологічних наук пан Валерій Падыяк. Окреме од школ Падыяка в свалявських школах учать є не русинські діти, котрі гордять є причаєжностью до своєї етніки, але якісь, бізовні, негры? Він забув, є перші русинські класи іщі в 2002 році бачили відкриті покойним Васильом Сарканичем і Михайлом Алмашійом в селах Голубиноє і Строїно на Свалявщині, і якраз в тім регіоні їх бачили найвше. Падыяк забув, є в Пльосківській школі, „котра ніч не має з русинством“, русинський клас бачили відкритий в 2006 році і Падыяк в Свалявському домі культури під час празднованя роковин А. Карабеліша бісидовав з учительом Ю.Шиповичом. Проста статистика. За час роботи в русинських школах В.Падыяк відкрив аж єден русинський клас в Ужгородському районі (в місті Ужгород, де він живе), а Микола Бобинець в Мукачівському районі лем дев'ять русинських класів.

В 2007 році в тій же Пльосківській школі бачили відкритий іщі єден клас. По смерті Василя Сарканича свалявські незалежні русинські школи відказалися робити не з Світовим Радом Русинів, а з Падыяком, котрого не узнавать ані єден учитель, і цілий рік школи підпоровав не Д. Сидор, як при кожній нагоді кричав Падыяк, не єден свалявський бізнесмен-патріот.

Колі спонзор не міг даліше фінансувати русинські класи, частина їх, ємо продовжувати в роботі, перешла на уроки краєзнавства. Вони і даліше не мають знаності з історії, літератури і культури рідного краю. Члени Світової ради бачили свідками того, є урок відбывав є на русинській бісіді, котра є дітям близька, шо не є про них новин. Учитель не ганьбить є поправляти дітей, говорячі, „шо українізація помалю охаблять сліди на кожному“. Гості віділи і виставку русинської літератури, котру хонують ученики. В школі, де прияли членів Світової ради, бачили ради їх навіщенні і не мали і не могли їти до них ніяких претензій. Є раціональним того, што члени СРР захотіли відіти альтернативу „падыяковським“ школам, котрі

є бутафорійом про гостів споза границі. Веце непорозумілим є то, ємо Падыяк злостить є, ємо члени СРР навіщили урок не там, де укавав пальцем він... Но є чоловік інтелектуальний, ємо ведно з другими не навіщив урок в Пльоскому? Чом Падыяк не укавав свій урок, або чого побояв є великий видавця? Догадаєти є не тяжко.

На кінці положимо собі вопрос: Ці опублікована стаття В. Падыяка в «Народних новинках» бачили помічов про Русинів на Словацьку, кідь в тім часі проходила велика кампанія перед збереженням життєвості, котра відбывало є 21-го мая 2011? Зробив бачили таке дашто русинський патріот? Ні! Я ємо даліше робити, співробити з таким „русинським патріотом“?

У Великодну П'ятницю я, по роботі на Свалявщині, іщі раз навіщив урок в Пльоскому і там учитель розказав дітям про пасхальні обряди, уживаючи матеріали Федора Потушняка, котрі йому любезно предоставив Іван Петрович і матеріали зборника „Міле слово материнське“, котре учителям і гостям подаровав В. Протівняк, тайомник СРР.

HEROLDSKÉ OD OVZDANIE PUTUJE DO BARDEJOVA

Dňa 14. apríla 2011 sa v sídle Gréckokatolíckeho eparchiálneho úradu v Bratislave uskutočnilo heroldské odovzdanie a posvätenie rodinnej erbovej listiny bratov Pilipovcov z Bardejova. Erbóvú listinu prevzali z rúk pracovníkov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, zodpovedných za vedenie Heraldického registra, v ktorom sa vedie evidencia mestských, obecných, cirkevných ale aj občianskych erbov. Pri tejto príležitosti by sme chceli čitateľom vysvetliť, čo heraldika, zvlášť občianska heraldika, vlastne je a aký je jej význam.

Spracovala: S. Lysinová

foto: rodinný archív bratov Pilipovcov

Heraldika vznikla v hlbokom stredoveku, v polovici 12. storočia, v súvislosti s rytierskym spôsobom boja a križiackymi výpravami. Vtedy vznikla potreba, aby sa jednotliví bojovníci nosiaci ťažké brnenia od seba navzájom rozlíšili, preto si na svoje obranné štíty začali maľovať rôzne symboly. V neskorších obdobiach sa erby stali dedičnými a teda rodovými. Heraldika neostala obmedzená iba na bojiská, rozšírila sa do miest, používali ju mešťania aj samotné mestá. Veľmi rýchlo sa rozšírila aj do cirkevnej sféry. Stala sa bežnou súčasťou každodenného života.

Na Slovensku má heraldika vyše osemdesiatročnú tradíciu. To ale neznamená, že existujú len erby, ktoré vznikli pred osemdesiatimi rokmi, ale že počas tých ôsmich storočí erby vznikali, zanikali, menili sa. Dá sa to prirovnať k lesu, v ktorom rastú popri starých stromoch mladé, ale samotný les je starý osemdesiat rokov.

Keďže rodina Pilipových nemala v minulosti erb, bol vytvorený novotvar. Pri zostavovaní návrhu svojho erbu sa ich ľudia pýtali, či sú šľachtici, keď chcú mať erb. Nie sú šľachtici. Táto naša predstava o tom, že erb bol niečo výnimočné, čo bolo viazané len na šľachtický stav, nie je pravda, je to len akási formula vypěstovaná romantizmom. V minulosti to tak jednoducho nebolo. Každopádne dnes už šľachta neexistuje, a teda všetci ľudia sú si pred zákonom rovní. Každý má právo používať nejaké symboly na svoje označenie. Môže to byť nejaké logo, emblém alebo niečo, čo sa na erb iba ponáša či dokonca aj samotný erb. A keďže má heraldika veľmi prísne pravidlá staré niekoľko storočí, zostavenie takého erbu nie je jednoduché, pokiaľ chceme, aby bol v súlade s týmito pravidlami. Zaregistrovaním erbu v Heraldickom registri má však jeho nositeľ istotu, že erb ktorý používa je správny.

Odovzdanie erbovej listiny bratov Milana a Pavla Pilipa z Bardejova prebiehalo tak, že najprv riaditeľ odboru archívov Ministerstva vnútra SR Ing. Jozef Hanus prečítal text erbovej listiny, ktorý obsahuje potvrdenie o posúdení a schválení erbu v Heraldickom

▲ „Keď niekto preberal erb, herold ho udrhel heroldskou palicou po ramene, teda tam, kde sa nosil rytiersky štít a zvykol pri tom dodať, že toto je posledný úder, ktorý ten obdarovaný smie strpieť bez toho, aby naň odpovedal.“

kolégium, presný opis erbu, význam jednotlivých známení a spôsob jeho dedenia, keďže sa jedná o rodinný erb. V listine sa doslova píše: „Tento erb, či už vo farebnej, čiernobielej, či inej podobe, pán Milan Pilip a jeho prostredníctvom tiež jeho brat Pavol, ako aj oboch týchto narodiť sa majúce potomstvo v mužskej línii a znamenie tohto erbu tiež ich potomstvo v ženskej línii, môže podľa heraldických zvyklostí používať na svojom majetku hnutelnom aj nehnuteľnom, najmä osobných listoch, pečiatkach, ex libris a pri všetkých iných vhodných príležitostiach.“ V listine sa ďalej píše: „Ak by si však ktokoľvek iný, ako pán Milan Pilip, vyššie spomenuté osoby a ich potomkovia a dedičia privlastnil rovnaký erb, ako ten, ktorý je tu opísaný a vyobrazený, má byť podľa starého erbového práva vystavený posmechu a opovrhnutiu.“

Po prečítaní erbovej listiny sa ujal svojho úradovania s heroldskou palicou, resp. žezlom PhDr. Ladislav Vrtel, A.I.H., hlavný štátny radca pre heraldiku Ministerstva vnútra SR, Herold Slovensko. Herold bol v minulosti kráľovský úradník, dnes v republikách je to štátny úradník, ktorý má na starosti všetko, čo sa týka erbov. Herold erby vytváral, evidoval, v prípade sporov vynášal svoje svedectvo. Bol to zvláštny úradník, lebo požíval istú imunitu. Chodil neozbrojený, nosil odev s veľkým vyobrazením známení erbu, nenosil meč, nikto mu nikdy neublížil. Nosil heroldskú palicu, resp. žezlo. A touto palicou nikoho nebil, iba pri príležitostiach, keď niekto preberal

Na záver sa pokúsime vysvetliť to, čo po prečítaní týchto riadkov napadlo snáď každého čitateľa: „Načo im ten erb bude a ako sa k tomu dostali?“ Dôvod, prečo sa do toho bratia Pilipovci vôbec pustili je ten, že heraldiku považujú za jeden zo svojich koníčkov, ktorému sa venujú už niekoľko rokov. Prvýkrát sa pokúsili vymyslieť a nakresliť svoj vlastný erb asi pred desiatimi rokmi. Ten používali len pre svoju potrebu. Potom sa rozhodli, že si ho dajú zaregistrovať, aby mali istotu, že je správny. Po konzultácii s Ministerstvom vnútra ho samozrejme bolo potrebné prepracovať. Nakreslili vyše 80 návrhov, kým sa dostali ku konečnému výsledku. Zapojili aj priateľov a ľudí zo svojho okolia, ktorí im radili a posudzovali návrhy aj z estetického hľadiska. Navyše pri jeho zostavovaní absolvovali hľadanie svojich koreňov

▲ „Zľava doprava: generálny vikár Vladimír Skyba, bratia Pavol a Milan Pilip, riaditeľ odboru archívov MV SR Jozef Hanus a hlavný štátny radca pre heraldiku MV SR Ladislav Vrtel – Herold Slovensko.“

erb, herold ho udrhel touto palicou po ramene, teda tam, kde sa nosil rytiersky štít a zvykol pri tom dodať, že toto je posledný úder, ktorý ten obdarovaný smie strpieť bez toho, aby na ten úder odpovedal.

Po údere heroldskou palicou na rameno oboch bratov dostal slovo generálny vikár Mgr. Vladimír Skyba, ktorý po svojom príhovore vykonal posvätný úkon žehňania a svätenia erbovej listiny pokropením svätenou vodou.

a pôvodu. Podarilo sa im zistiť, že ich menovci žijú aj v oblasti juhovýchodného Poľska, teda v regiónoch, kde žijú poľskí Rusini – Lemkovia. Každopádne, pátranie po predkoch ako aj zostavovanie erbu bolo zaujímavou skúsenosťou.

Úspešným završením tohto procesu sa teda aj im podarilo obohatiť heraldiku, ktorá je súčasťou nášho, ale aj európskeho kultúrneho dedičstva.

▲ „Najdôležitejšia časť erbu je štít, v tomto prípade modrý so zlatým trojzubcom a nebeskými telesami. Trojzubec ako symbol Neptúna tu zastupuje vesmír. Nad štítom je turnajová prilba s točenicou (vencom). Po stranách sú príkrývadlá (kusy látky chrániace pred slnkom) a nad prilbou je klenot: halapartňa s korunou, prevzaté z bardejovského erbu a zástavy, symbolizujúce dvoch bratov. Erb je zostavený v gotickom štýle.“

12-Й РОЧНИК ДУХНОВІЧОВОГО ПРЯШОВА УЖ КЛОПАТЬ НА ДВЕРІ

Місто Пряшів було і є міцно споєне з меном славного русинського будителя Александра Духновича. А мож повісти, же і його заслугів Пряшів став ся уж дакілько років главным центром богатого культурно-сполоченьского, освітнього і церьковного діяльства Русинів. Зато уж тепер (як стало ся традиційов) організатор акції Русинська оброда на Словеньску приправлять ся на свою цілословеньску акцію під назвом **Духновичів Пряшів 2011**. Того року одбуде ся його уж **12-ый рочник**.

Хто брав участь на таких акціях, знать о чім є реч. Про тых, котрым є таке дашто новостов, треба увести, же є то цілословеньський конкурс в декламації русиньской творчости, поезії, прозы, ку котрым, правда, належить і духовна поезія, сценка, власна творчість і народны росповіданя. Зато на вас, дороги директоры школ, учітелі русиньского языка, школяри, членови РОС, читателі Інфо Русина і симпатизанти Русинів обертаме ся з пропозиційов взяти участь в цілословеньскім конкурсі - **Духновичів Пряшів 2011**. Того року цілословеньський конкурс з фінансних причін пересувать ся на місяць **СЕПТЕМБЕР, конкретні на 16-го септембра 2011 од 8, 30 год. на великій сцені Театра А. Духновича в Пряшові**. Тогочасний рочник понесе ідею якости перед кількістьов. Уж тепер вам обіцяме много превкапінь і нового модерного духа в комбінації з традиційов і презентаційов нашого цінного материньского слова. Без огляду на то, ці во вашій

школі учіте ся русинський язык, ці школяри і студенти знають азбуку, даваме вам –ім можливість взяти участь в конкурсі і таким способом презентувати наш прекрасний русинський язык і літературу. Того року змагати ся буде в **категоріях 0-5**. 0. категорія (діти МШ і першокласники), 1. категорія (діти 2-го і 3-го рочників ОШ), 2. категорія (діти 4-го – 6-го рочників ОШ), 3. категорія (школяри 7-го – 9-го рочників ОШ), 4. категорія (студенти середніх школ, учіліщ і високошкольська молодеж), 5. категорія (дорослы). Обогачени суть і окремы жанры, як: поезія, проза, властна творчість, малы сценічны формы, народне росповіданя і духовна творчість. І того року готовиме славностный акт выголошіня **ЛАВРЕАТА ДУХНОВІЧОВОГО ПРЯШОВА**. В двох категоріях – дорослы (учітель, котрый найінтензівніше і найвеце приготовлює дітей на акцію) і школяр, котрый брав дотеперь найбільшу участь в дотеперішній історії Духновичового Пряшова,

або найвеце заінтересовав дотеперь пороту. Лавреат здобуде особливу ціну – русиньского оскара і фінанчну одміну од організатора. О Лавреатах вирішує одборна порота на основі пропозицій од організаторів. Вірьте, же мате ся на што тішати. Окрем того, каждый участник дістане уж традиційный діплом, а выграваючі окремых категорій і інтересны ціны. Но іщі перед тым треба выграти першы місця на окресных, містных або крайских конкурсах, бо до Пряшова бы мали прийти лем тоты найліпшы з найліпшых, котры треба зреалізувати до **22-го юна 2011**, а потім выписати приголошіня і до **27-го юна 2011** послати на адресу **Русиньской оброды, ул. Левочска ч. 9, Пряшів 08001**. На копертку треба написати ДП. Приглашкы од 1-го юна найдете і на інтернетовых сторінках:

www.rusyn.sk, або **www.molody.rusyn.sk**.

Веце інформацій вам передаме і на тел. чіслі: **051 7722889, 0918 176804** або на e-mail: **sekretariat.ros@centrum.sk**. До відома вам даваме, же змагати ся буде в таких категоріях, в яких даный участник выграв окресне коло з чого выпливать, же категорії не будуть мінити ся тым, же в часі перебіганя цілословеньского конкурсу буде уж новий школьський рік. Дякуєме за порозуміння.

Одборна порота, ексклюзивны гості як і організатори акції уж тепер тішать ся на вашу участь! До свіданя в Пряшові 16-го септембра 2011.

За організаторів Сільвія Лисінова

День приятельства в знаміні співроботі з містами і окресами на Підкарпаті

В. Протівняк, фото автора

Тогорочне меджінародне приятельске стрітнутя одбыло ся 14-го мая 2011 р. уж традиційно на словеньско-українській державній граніці Вышне Німецьке – Ужгород, під назвов „День приятельства“, котре было в атмосфері меджі участниками ясно чути. Меджі офіціальными гостями акції був і підпредседа Влады і міністер транспорту, будованя і регіонального розвитку **Інж. Ян Фігель**, дале амбасадоры, председови Пряшівського і Кошіцького самосправного краю, посланці, приматоры і старостови сел. В тройчленній делегації стрітнутя участинили ся **Інж. Іван Солей**, посланець ПСК і при-

матор міста Меджілабірці, **Інж. Славомір Русинко**, предноста містського уряду в Меджілабірцях і **Владимір Протівняк**, председа здружіння СЛОВЕС при містськым уряді і председа Русиньской оброды на Словеньску. По офіціальнім програмі представителі міста Меджілабірці говорили зо заступцяма підкарпатських міст Свалявской містської і державной адміністрації о вытворіні неформальных черезгранічных одношінь головні з містом, в котрім уряды вызнали Русинів за народностну меншину, а потім потверджіньом і узаторіньом договору о співпраці. Далшы контакты і співробота з делегаційов з України будуть зробены через Фестівал культуры і шпорту в Меджілабірцях на осно-

▲ Представителі міст स्वाлявского і меджілаборецького окресів. Другый зліва Інж. Іван Солей, посланець ПСК і приматор міста Меджілабірці.

ві позваня приматора міста і председу РОС. Таков процедуров готовлять ся условія на черпаня фінанцій з проєктів черезгранічної співпраці Польско – Словеньско – Україна в проспях обидвох боків.

День нарцисів в русиньскім селі Колбовці

Інформує ОШ, Колбовці

Вп'ятницю 15-го апріля на Словеньску одбыв ся 15-ый рочник Дня нарцисів, який каждорочні організує Ліґа протів раковины. Є то харітавітвна організація, котра є напромована на поміч онкологічным пацієнтам. Ани того року ОШ з МШ Колбовці (Свідницького окресу) не была неактивна і в тот день выбрали ся добровольці з 8-ой і 9-ой класы до Колбовета, Брусніці, Солніка, Якушовець, Крісьловець, жебы ослловили жытелів і жебы

▲ Красны ярны квітки – Нарцисы і як раз іщі красны колбовскы молоды Русинкы суть неодільное частьов Дня Нарцисів.

їм припли нарцис – квіток, символізуючий День нарцисів. Тоты добровольці были означены спеціальным ідентіфікатором во формі білого одзначку зо жовтым нарцисом. Другым ідентіфікатором была біла покладнічка, на котрій были выдрукованы мотивы нарцису з червено-чорными графічними елементами, логом Ліґы протів раковины і датумом 15-ый апріль 2011 р. - День нарцисів. Вызберало ся 279 €. Дякуєме вшыткым, котры подали помічну руку людям, котры терплять тов хворотов – і таким способом выслловили свою солідарность. Вдяка так придбаним фінанціям, дасть ся рішити множество проблемів, повязаных з тов закернов хворотов.

ШПЕЦІАЛНЕ ВИДАНЯ КНИЖКИ „МАЛА ІСТОРІЯ РУСИНІВ“

З нагоди Списовання домів, кварталів і жителів 2011 видало Здружіння інтелігенції Русинів Словенська (ЗІРС) лімітовану едіцію успішної публікації проф. Івана Попа „Мала історія Русинів“. Презентацію і славностный акт „покрещення“ книжки зробили артїста Мартін Мнягончак і Ян Ліпінський, підпреседа ЗІРС, а то было в часі Сполоченьского вечора (3-го мая 2011) в Братіславі.

дожнього колектіву ПУЛС. Акція тым стала ся прекраснов презентаціей русиньской культуры. На конець треба уж лем додати, же Сполоченьский вечор в Братіславі (3-го мая 2011 р.) в подоби богатого програму ПУЛС-у і участи підпреседа Влady CP

Здрой: www.rusin.sk

Автор книжки проф. Іван Поп в телефонічнім інтервю сердечні подяковав видавательови і вшиткым людям, котры заслужили ся о пропагацию його діла на Словенську. Публікація „Мала історія Русинів“ в репрезентативнім переведжію з видавательства Адін, с. р. о. вышла вдяка фінанчній підпорі русиньского філантропа Инж. Мілана Мнягончака.

Популярный артїста Мартін Мнягончак став ся крестным вітцьом.

На славностну акцію артїста пришов заступити свойого стрыка Мілана Мнягончака, якый, як мы уж авізовали, взяв участь на выдані книжки – Мала історія Русинів. Книжку покрестив артїста по-русиньскы – полляли єй лічівов водов і посыпали барвінком. Крещіня книжки было лем частьов програму сполоченьского вечора, повязаного з выступліном 50 танцьорістів і музыкантів ху-

▲ Интересный погляд на крещіня книжки зліва до права: герець М. Мнягончак, Л. Секеракова і М. Дуфала члены організації молоді Русини і Инж. Я. Ліпінський, організатор успішної акції в Братіславі і підпреседа ЗІРС.

О тяжких часах русиньского народу

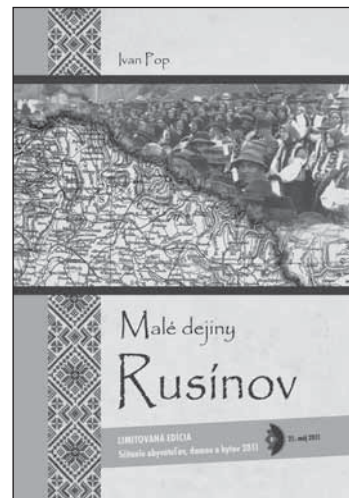
Петро Юрчішін, Свідник

Наш русиньский народ протерпів дакілько ран, які його драматічно позначили. По 1-ій світовій війні розділіня Австро-Угорьской монархії діяло по гребені Карпат. На тій території жили нашы Русины. Вызначованьом границь нововывтваряныма державами часть Русинів нашла ся в Польщі, а друга - в Чеськословенську. Перед тым, коли не было границь, нашы люди навщівляли ся, każde село мало свої фамеліи на другім боці Карпат. Тым вирішїном умело перервали ся фамеліины повязаня.

Друга світова война принесла людям много страстей, але Русинам, як кідь бы не было тых страстей дость, міцны того світа дали далшу рану. Польскы і чеськословенскы представителі підписали зо Советьсков Українов контракт о обмінї жытельства. Кідь інтерес о выселеня упав, з причіны планых справ о вели-

чезній біді в областях, де мають быти выселены, почала робити выселенницька комісія різны формы тиску. В селі Зындарова в окресі Кросно вывісили плакат, же як люди не зачнуть голосити ся на выселеня, выпалять село. На іншій місці про высторгу розбивали окна на домах або тримали жытелів не добровольні на железничній станції, покы не сугласили. Ани збыток лемківской популяції не був уштрєный. За замінку была взята підпора бандерівской Україньской повстанецькой армады. Реалізація той акції одбыла ся з беспрецедедентов скоростьов і брутальностьов, за асистенції армады і беспечностных частей і в історії є знама під назвов Акція Вісла. На практиці акція вызерала так, же армада і міліція обколесили в ночі село і жытелям дали єден аж два дні на збаліня маєтку. Люди гварили, же Поляцы хотять мати чісту расу. По выселені мали Лемкы скоро вшитко заказане, не могли писати собі лемківску народность, реїстровати

лемківску організацію, ани взяти участь на фестивалі в Свіднику. Може найвекшов атакыв про Русинів было, кідь до слободного міста Хуст пришла наша владна делегация приготовити базу про прихід президента Др. Бенеша, жебы міг выголосити ся Хустьскый владный програм. На тото московске веджіня дало росказ выселити чеськословенську владну делегацию і почекаати як будуть ослободжены Кошіці і там выголосити владный програм. Сталін обіцяв Бенешови до посліднього моменту немінность границь. Тым кроком стратило Чеськословенсько Підкарпатьску Русь, было одторгнуто ядро Русинів, котре потім поукраїнізовали. Українізації не уникли ани Русины в Чеськословенську. Але ани по тій деїмації русиньский народ не заникнув, як то было желаньом міцных, є ту, давать о собі знати. Што раз веце людей голосить ся к русиньскій народности і языку. Зіставать лем вірити, же майове зрахованя потвердить тот тренд.

Рудолфа Хмела, вдяка медіалній презентації, став ся міцным посолством про Русинів, про ціле Словенсько перед списованьом людей 2011 р.

Позн.ред.: ЗІРС интересну книжку „Мала історія Русинів“ в рамках пропагачной акції перед зрахованьом людей дало на дістрібуцію по вшиткых селах северовыходного Словеньско, про приматорів міст і старостів сел, як і про окремых русиньскых активістів, за што організації належить велике подякованя.

МАСОВЕ СТРІТНУТЯ ЧЛЕНІВ ОСІК В ПРЯШОВІ

14-го мая 2011 р. одбыло ся в просторах Великой сцены Театра Александра Духновича в Пряшові масовое стрітнутя членів Общества Йоана Крестителя (ОСИК).

Текст і фото: П.Медвідь

Стрітнутя было розділене на дві часті. За богатою участі членів общества одкрыло ся вступнов молитвов і привітаньом участников, яким была пояснена курта історія ОСИК. Потім уж отець Мілан Ясик, шеф-редактор часопису Общества Артос і парох в Чабинах прочітав лекцію під назвов А. Духнович, А. Добрянський і блаженный священномученик Павел і їх одношіня ку грекокатоликам – Русинам. Членови ОСИК на стрітнуті не забыли ани на актуальне списованя людей і повзбудили

▲ За РОС пришов учасників масового стрітнутя поздравили підпресда РОС Інж. М. Крайкович, котрый з нагоды 20-го юбілею РОС передава плакету за жертвуючу і продуктивну роботу о. Франтішкови Крайнякови.

▲ Погляд на председницький стіл ОСИК.

людей і пояснили, як важне є записати собі правдиво інформації до раховального листу. По куртій перерві з обчерствіньом програм

стрітнутя продовжовав. Наперед поздравліннями Обществу од заступців далшых русиньскых організацій, меджі котрыма був і пан

Мирон Крайкович, підпресда Русиньской оброды на Словенську. Тот окрем іншого вручав до рук отца Франтішка Крайняка, пароха в Камюнци, за його велику роботу на полі русиньского руху єдну з плакет, які РОС приготувала з нагоды 20-го юбілею основаня організації. В другій часті програми членови ОСИК презентували

▲ І школяри з русиньской школы А. Кралицького в Чабинах пришли поздравили участников акції.

свою дотеперішню роботу з молодежов, видавательську роботу і господарія організації, котра мать до днешнього дня высше 500 членів дома і за границями. Акція мала і культурне вложія, в котрых одпрезентовали ся зо своїм програмом співанок і декламаций діти з Основной школы Анатолия Кралицького в Чабинах, дівчата з Чірча, які одспівали блаженства по русиньскы і дуо Ясиковых – отець з дівков, котры

суть окрем іншого і канторы во Волицькій церкви. Подія была закінчена молитвов, яку реалізовав отець Ярослав Поповець, пресда ОСИК і щірым погощіньом на Малій сцені ТАД.

Общество было основане Александром Духновичом в 1862 р. і обнове грекокатолицькыма русиньскыма священниками в 2003. Цільом ОСИК є релігійне, народне і культурне взростаня Русинів, котре наповняють в роботі з дітми і молодежов, організованьом духовно релаксачных акцій,

выдаваньом релігійных книжок, молитвенників і календарів, своего часопису Артос і т. д. Межді найважнішы діла організації належать літургійны переклады, котрыма ОСИК помагать тому, жебы русиньскы грекокатолици могли на Словенську службу обряды в своїм материньскім языку. За найвекше дотеперішне діло можеме раховати переклад Тетраевангеліє, на котрім робило ся од зачатку 80-ых років.

ВЫШЛО НОВЕ ЧІСЛО АРТОСУ

-нем-

Зачатком того місяця вышло друге тогорочне чісло часопису Артос, який выдавать Общество св. Йоана Крестителя. В новім чіслі можеме перечітати собі тоты интересны статі:

Час пригатовліня – вступну медіацію про того чісло приготувив собі о. Каміл Дрозд, актуар Кошіцькой грекокатолицькой єпархії і каплан Собору Рождества Пресвятой Богородиці в Кошіцях.

Як славлять Великодны свята в дакотрых країнах? – є интересным дефіле традицій к актуальному паразднику, який тепер переживає. Кідь хочете знати, што є на Великдень звиком робити в Руську, Італію,

Німечьку ці іншых державах, істо не выхабте тоту статью.

Туринське полотно – о. Іван Барна пояснює читателям, які сліды мож на тім тівко обговоренім полотні відіти і што выштыко нам тварь з полотна прозраджать.

Змівив сліды історії – є статья о. Мартіна Костілника, котра є посвячена усьобшому папови Йоанови Павлови II-му, котрый був 1-го мая в Римі выголошений за блаженного. Быв то по 455 роках першы папа, котрый не був з Італії і першы славянин на стілі св. Петра.

Служба Божа - Літургія – о. Ігор Панчак продовжує в своїй рубріці, посвяченій частям св. Літургії. Тото чісло приносить читателям поясніня Евхарістичной молитвы, Анамнезы і Епikleзы, тзв. Евхарістичного канона.

Слово священномученика Павла – рубріка, яка є в Артосі о новых непублікованых пригодах, повязаных з блаженным священномучеником Павлом Гойдичом, приносить интересны історичный документ, підписаны блаженным владыком Павлом, тодышнім пряшівським

єпархом ку списованю людей, яке одбыло ся в 1940 р.

В новім Артосі найдете: Пригода з белавай полічки, Зо жывога общества, Миць Божого Духа, Лампіоновый поход к чести Анатолия Кралицького, Познай святе Євангеліє, новый стишок нашого писателя Осифа Кудзея під назвов Воскресіння і т. д.

Друге тогорочне чісло обсягує і церковный календарь на місцяці апріль, май і юн подля Грігоріаньского і Юліаньского штілу.

Бонусом ку тому чіслу суть приложены пропагачны материалы ку списованю людей, які пояснюють, чом є добре і важне пригосити ся ку нашій русиньскій народности і русиньскому материньскому языку.

Артос можете купити собі в своїх церквах, або обіднати на адресі редакції: Artos, Gréckokatolícky farský úrad, 067 02 Čabiny. Його ціна є 0,70 €.

Реакція на стаття під назвов „Мавзолей про В. Протівняка“, котрый був опублікований в „Народных новинках“ ч. 4 з 18. апріля 2011 р. од автора Мгр. Валерія Падыка, к. н., председу нацації „Русиньска школа“.

(Про велике множество несправностей, неправды, выдумкох і злого напряду публікованого в уведженім тексті, котрый так само порушує Новинарський кодекс).

Працовна група Світової рады Русинів (СРР), яку єм скликав як председа СРР 21-го марця 2011 р. до Києва офіційно передала Жадость за вирішіня статусу Карпатських Русинів на Україні ведно з їх визнаньом як окремой народностной меншыны на Україні. Жадость была передана особні членамі СРР (што лем зміцнює серйозность і важность документа) Верховній раді України, Владі України і Державному комітету народностной і релігій области, як і Омбудсманові України.

Дюра Пануґа, председатель
Світової рады Русинів

Жадость найвышым державным органом України была передана на основі Резолюції 10-го Світового конгресу Русинів, котрый одбив ся од 4-го до 7-го юна 2009 р. в Руськім Керестурі в Сербії і в Петровцях в Хорватії.

Як є уведжено в жадости СРР, Карпатських Русинів на Україні є невингнутні включіти до списку народностных меншын на Україні і так дати їм можности властного самовизнання при наступнім списованю жителства, котрый на Україні одбуде ся у 2012 р.

Визнання статусу окремой народностной меншыны Карпатських Русинів на Україні, як і здобыта і вытворіня прав про почутя властной ідентіты, окреме в области освіти, культури, інформованя і урядного хоснованя языка і писма, є і напярмом Европской рекомендації о регіональных або меншынових языкох, котра дотримує ся у вшыткых державах – членах Европской унії як і кандидатів вступу до ЕУ.

Русины суть днесь урядні визнаны як окрема народностна меншына в Польску, на Словенську, в Чехах, Мадярську, Румунії, як і у Себії і Хорватії, де сполочні або окремо вытваряють свої права про розвиток влатсної ідентіты в областях освіти, культури, інформованя і урядного хоснованя языка і писма. Таки условія, які суть уведжены у Жадости, є потрібне жебы вытворила і Україна, де Русинів іщі все адміністративно беруть як субетніку українського народа, і з той причіны їм не давають жадны права про почутя властной, народной, русиньской ідентіты.

Ані єдиним словом В. Падык, Майстер критік, у свої статі не

высловив ся ку обсягу і значіню передложеного тексту, лем пише о кількості Робочой групи, в котрій він був і хотів быти і сегінь мусів просити Американів, жебы од мене дістали тоту згоду. А кідь єм ю дав, він уж був на „другім грішчу“.

Хто і як „дотиснув“, жебы В. Литвин, председатель Верховной рады України, не зробив протоколарный запис з офіційной робочой стрічі з членамі СРР, най му то служыть на честь, но несподівало бы мене, кідьбы то був і даякий Падызіт (пазіт, подляк)...

Текст і обсяг Жадости мы урядні передали найвышым державным органом України і був потверджений на 7. засіданю Світової рады Русинів дня 19-го і 20-го марця 2011 р. в санаторію „Сонячне Закарпаття“ у селі Поляна, Свалявського району на Підкарпаттю, на яким В. Падык, автор критічного і выдумницького тексту, Майстер критік, не хотів ся участити і наприк тому, же був урядні закликаний, кідьже СРР

„не хоче“ робити так, як він думать?! Задумайме ся вшыткы, ці то є реально можливе?!

Навщівя СРР найвышых державных органів України была наперед планована на 29-тый новембер 2010 р., по 6-ым засіданю СРР, котре одбыло ся в Ужгороді і Мукачеві на Підкарпатю 27-го і 28-го новембра 2010 р., но на жадость пана В. Падыка, і на мою пропозицію з порозумліньом пана В. Протівняка, секретаря СРР, была переложена на яр того рока.

Потім, по 6-ым засіданю СРР, котре одбыло ся 20-го новембра 2010 р в Братіславі, і по Святочнім концерті „Ruthenika“, котрый організовав ся з нагоды 20 річного юбілею выникнула Русиньской оброды на Словенську дня 19-го новембра, особні єм закликав і пана В. Падыка, жебы сьме ся догварили о слідуючих активностях про приготовліня засіданя СРР на Підкарпаті. Но на жаль, небыло там його доброй дяки про порозумліня, но і так Світова рада Русинів го невингнала зо

засіданя, як то было публіковане на УА-Репортер дня 26-го новембра 2010 р.

Реакцію на тот про мене неправдивый і несправный текст анонімного автора на УА-Репортері я написав 10-го януара 2011 р. і післав єм го до УА-Репортер, котрый його опубліковав 23-го януара того року. На сторінці Руськой Матки была тотя реакція публікована 19-го януара того року і під ним і копія тексту з УА-Репортера на який ся то односило, і подля аргументації Миломира Шайтоша, адміністратора той сторінки, тотя реакція была там лем 14 днів, і од тогды до теперь, на жаль Майстра критіка, і выдумника, ю там уж не мож найти.

В мої реакції я не віджу за потрібне коментовати далшы оцініня і поступности кваліфікованого книжного фаховця, його мінулорічне нетактічне стрітнутя ся з паном О. Ледидом, губернатором Закарпатської адміністративной области, його „мудрости“ што і як треба робити, ці обскакованя коло Американів по закончіню 6-го засіданя СРР, ці звывразнити потребу діштанцованя ся од того Подляка (Падыка), бо набровив вельо шкоды...

А так ся мі видить, теперь з одступом часу, же може требало показати і тоту часть реальных подій, бо паразіта тяжко віддалити, головні кідь є планый, кідь пекров все і всадыль, кідь є важный лем його властный інтерес і хосен а не сполочный ціль.

У нашым народі традиє ся по словічю на таки „речі“:

Живот чезкий, бригы скрипти, а крев пию паразити!

Позн. редакції Інфо Русин:

Тота стаття є з боку редакції Інфо Русин последньов, котров даваме можливість реаговати на стаття опублікованы в НН. Нашым цільом є выдавати якостны новинки про вшыткы віковы категорії і заподіваньом ся різных реакції мы мусиме пересувати іншы интересны стаття до дальшых чисел Інфо Русина. На місто реакції на різны неправды, абсурдїти і огваряня окремых членів РОС і СРР за нас і їх гварить конкретна робота як і ступаюча кількість абонентів Інфо Русина.

Дякуєме за похопліня.

О Русинах про Русинів в Кошіцах

Міср. А. Онуфрак

Водношіні з тогорочным списованьом людей на території СР і Містна організація Русинської оброды (МО РОС) в Кошіцах, під веджіньом пані Марії Быцьковой, запоїла ся до культурно-інформачной освіти о Русинах меджі родаками – Русинами в метрополі Выходу і то так кушцічко не традиційным способом, через відеопрезентації фільмів о Русинах, о їх судьбах, історії і традиціях. Конкретні то была презентація двох документарных фільмів в днях 27-го марця і 8-го мая 2011 р.

Тым першым був фільм *Йосиф і його братія* (Jozef a jeho bratia), котрый досконалым способом захоплює судьбы наших людей – оптантів, котры з дня на день стали ся жытелями бывшего Советского союза. За зроджіньом того фільму стоїть Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска (ЗІРС) і Устав памяти народа, якого головным посланьом є документация тоталітних, несвободных режимів – конкретні фашизму і комунізму. Презентація того фільму одбыла ся іщі перед Великодньом дня 27-го марця в історічных просторах рідной хыжы світознакомого мадярського писателя і журлналисты Шандора Марайо на Месярській улиці в Кошіцах, де в тім часі мать центр *Клуб народностных меншын*, котрого сучастьов уж довгы roky є і МО РОС в Кошіцах. О тім, же тот акція мать смысл, свідчить і то, же на ній взяло участь вець 70 людей. Така богата участь публіки не сподівала не лем самых гостей, але і організаторку пані Марію Быцькову, котра зато мала о єдну (і кідь приємну) старість вецей, як у нас, Русинів, гварить ся, а то, жебы сьме ся вшыткы люди в салі помістили.

Другым фільмом, який був з нагоды списования людей в Кошіцах презентований, був фільм *„Нашы русиньскы традиції нам не дозволять забывати“*, на зроджіні котрого во визначній части партіціповав наш визначный русиньскый активіста з Бардійова пан Др. Іван Бандуріч, котрому тов путьов мож подяковати за то, же так визначный і своїм способом унікатний фільм, бісідуючий о русиньских традиціях, вобше выникнув. Промітаня того фільму одбыло ся 8-го мая 2011 в репрезентативных просторах культурно-сполоченьского центра Южан. І кідь участь людей была о штось менша, вірю, же тоты што пришли, істо, зармучены з фільму не были. За правду мі давають і хваллячі слова вдякы вець людей з публіки напямных на головну організаторку М. Быцькову, якої бы і я таким способом хотів подяковати за єй роботу про Русинів і про РОС, а до будучности бы я бы хотів пожелати єй вельо здоровья і елану, жебы таких і подобных подій было в метрополі Выходу што найвече.

Вydarená akcia Miestnej organizácie Rusínskej obrody v Košiciach

Oskar Schiffler, Košice

Внедеľу 15.mája 2011 sa uskutočnila v Klube národnostných menšín v Košiciach unikátna beseda. Zorganizovala ju Miestna organizácia Rusínskej obrody v Košiciach a pozvala na ňu pána **Jozefa Bobalíka**, ktorý je hlavnou postavou filmu: „**Jozef a jeho bratia**“. Ten si besedníci premietli 27.3.2011.

Pán Bobalík podrobnosťami spestril rozprávanie o svojom dobrovoľnom od-

chode zo svojej rodnej obce Luková do Sovietskeho zväzu v roku 1947. Veľmi pútavo líčil svoje príhody, či skôr trampoty z tých čias, dokiaľ sa mu nenaskytla možnosť návratu do československej vlasti v roku 1967.

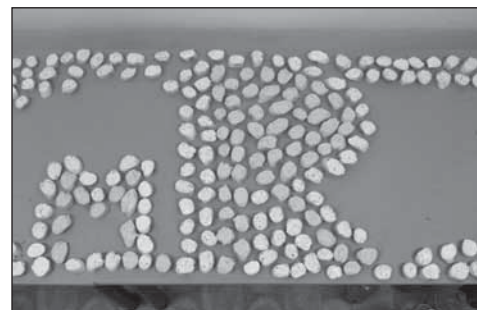
Napriek strašným skúsenostiam so zlobou a hlúposťou, ktorá ho po tie dlhé roky sprevádzala, rozprával nám všetko s podmanivým úsmevom dobrou rusínčinou, ktorú dnes počujeme už len zriedka. Dnes žije pán Bobalík v Prešove.

Стрітнута Русинів і їх приятелів в Нітрі

-МК-

Было то уж третє продовжіння успішного проекту організації молоды Русины в місті під Зобором. Іде при тім о акцію, де стрічають ся главні штуденты нітрнянських універзіт, котры походять з міст і сел северовыходного Словеньска - з регіонів, де жыє русиньске жытельство. Треба підкреслити, же іде ся о проект, який в собі обсягує неформалну освіту і пропаґацію в проблематіці русиньской народностной меншыны, жыючої на Словакії.

Неформална освіта і пропаґація творили головну часть програму і тогорочного стрітнута, коли в першій части стрітнута участникам промітовав ся фільм *Осадне* в режії Марка Шкопа. Тот фільм здобув головну премію на фільмовім фестивалі в Карловых Варах, і што є о вельо основніше, показує на жывотну долю Русинів, жыючих в малім селі на выходнім Словеньску. По документарнім фільмі, котрый був векшов частьов участников годноченый позітивні. Председа організації молоды Русины Інж. Петро Штефаняк, котрый пришов з делегаційов штудентів з Братіславы, презентовав участникам лекцію о Русинах і о активностях моло-

▲ Интересне обчерствіння в подобі декорації організації молоды Русины.

дежной організації. Презентовав інформації о Русинах, жыючих на Словеньску, але і за границями (напр. на Україні, в США, Сербії і т. д.). На конєць своего выступлїня вручав помыселный подарунок в подобі красных русиньских народных співанок в інтерпретації ФК Рутенія (діє при організації м. Р в Братіславі). По тім прекраснім выступлїні уж почала вольна забава. Участвующі забавлялі ся - співали, танцювали. Многы собі попозерали выставку о Русинах, котру приготувала організація молоды Русины і яков бы хотіла презентувати ся на різних подіях. Велика подяка належить і Словеньскій селськогосподарській універзіті, Утвару універзітнх служб за добру співпрацу і підпору той акції, котра подля одзвів участных буде мати і своє четвєрте продовжіння.

▲ Погляд на молодых людей на русиньской стрічі в Нітрі.

SLOVENSKO-RUSÍNSKY SLOVNÍK 15. časť

Юрій Панько

bezobsažnú бесодржательный, без содержания, безобязный, без обсягу, пустый, порожний
bezoviv/lec –са т безочивець -я, неганебник -а
bezodkladnú неодкладный, налігавый
bezodnú p. bezdný
bezodplatnú ргав. безодплатный
bezohľadnú 1 бестактный, неганьбливый, твердый, суровый, крутой; ~ človек суровый
 чоловік 2 немилосердный, безжалостный; ~а
 рочана 2 немилосердный характер; ~е рустошеніе
 безжалостне пустошніа
bezoký безокый
bezosten/ivú ро/по/носп. безостный; ~а ршеніса
 безостна пшеніца
bezpartajnú –а т бепартийный
bezpartajnú бепартийный
bezpeč/ie –іа з беспечность ж; охрана; ~е мієсто
 беспечне мієце; буї v –і быти в охрані
bezpečne ргс/л. 1 беспечный, наісто, надійно; ~ са
 скгугі сховати ся на істо 2 (bezstarostne) беспечно,
 без старости, без страху; ціїт са ~ чуїт ся без
 страху 3 (naisto) напівно, істо; ~ vediet пієбо наїсто
 знати дашто
bezpečnosť –іі з беспечность, істога; особна ~
 особна беспечность
bezpečnosť охранный предостережіння; ~
 ораїгеніа охранный предостережіння; ~е ргедісіу
 беспечности правила
bezpeční/ivú 1 беспечный, надійный; скгугі са па
 ~от мієсте сховати ся або скгугі ся на надійном
 мієці 2 (bezstarostnú) беспечный, бестаростный
 3 (isť) істый, сполатливый, пресвідчивый; ~ dôkaz
 сполатливый доказ
bezperspektívny бесперспективный
bezplánovit/ivú бесплановый, без плану,
 непланований; ~а ргаса непланована робота,
 робота без плану
bezplatnú 1 бесплатный, неплаченный,
 неготорований; ~е учувованіє, ієсеніє неплачене
 выучованя, лічіння; выучованя задарьмо; ~е
 ізіваніє пажєкк бесплатне уживаня, хоснованя
 маєткы
bezročetnú 1 бесчисленный, нечісленный,
 безрокаховый; ~е тпозство нечісленна мнотость
bezrodmetov/ivú грам. бесподметовый,
 бесубъектный; ~е vety грам. бесподметовы або
 бесоубъектны, імперсональны речіння
bezrodmíenecnú 1 безродственный; ~а послушnosť
 безусловное подчиніння або безусловná

послушность; ~а карітуліація безусловна
 капітуліація

bezpodstatnú 1 необоснованный, недоводный,
 беспідставный; ~е tvrdenia беспідставны тверджіння
bezpodlavin/ivú 1 biol. бесподлый; ~е тпозженіє
 бесполове розмножованя 2 ргог. невыразный,
 неопределенный, невызначенный
bezprochyby ргс/л. беспрохыбованя, самособов
 безпрохыб без работы; ~ zisk безработный
 прибыток
bezprašnú беспороховый, без пороку;
 беспороховый, чістый въздух
bezprav/ivú –іа з бесправность, беззаконность,
 незаконность, несправедливость; кривда ж; ráchať
 ~ творити, чинити беззаконность; neslyšane ~
 неслухана несправедливость
bezprav/ivú 1 незаконный, несправодливый;
 беззаконный, ~ čin беззаконный, несправодливый
 поступок 2 бесправный; ~е roztavenie бестравне
 положіння
bezpredložkovú грам. беприназывниковый; ~ rád
 беприназывниковый пад
bezpredmetnú 1 беспредметный, необоснованный,
 не запозжений на правді; ~е tvrdenie необосноване
 тверджіння
bezpredmetov/ivú; ~е slovesá грам. беспредметовый,
 беспредметный часослова
bezpríčinny бепричинный, необоснованный; ~
 smiech бепричинный сміх, сміх без причіны
bezpríkladnú 1 беприкладный, невычайный; ~е
 hrdinstvo беприкладне геройство, беприкладна
 мужность; ~а láska невычайна любов
bezprístrešnú 1 бепристрешный, бездомный;
 ~і ро/огелсі бепристрешны потогрілці; ~е дітї
 бездомны дітї
bezpriznakov/ivú; ~е slovesá грам. бепризнаковый,
 атематичный часослова
bezprizorný бездомный, бепристрешный
bezprizvucnú lingv. бепригисковый, неакцентный
bezprsty бепалцевый
bezradnú безрадный, бестомичный; je úrpe ~ він
 ціалком або абсолютно безрадный
bezrodovú грам. безродовый, не маючий
 граматичного роду
bezrohý безрогий
bezruký безрукый
bezsemennú 1 бессеменный, без семен; ~е plody
 бот. бессеменны пліды
bezsemennú 1 бессеменный, без сна; ~а пос бесошна
 ніч; ~ срачок бесошне стяння, міцне стяння
bezslavný kníž. бесолавный, без слов; ~а hudba

беспловна мўзыка

bezstarostný бестаростный, без старости
bezsubjektovú бесоубъектный, бесподметовый, не
 маючий субєкта

beztak ргс/л. вшытко єдно, і так, так або інакше;
 osiať ту ~ петопьєте вы вшытко єдно ту не мьжете
 зостати

beztoho р. **beztak**
beztrestný бестрестный, нетрестный
beztrednú 1 неклассовый; ~а srološnosť неклассова
 общность, неклассове общество
beztvárný р. **beztváry** 1

beztvár/ivú 1 бестформный, неопределенный або
 невызначеной формы; ~а škuta бестформне
 пятно 2 chem. min. аморфный; ~е perasty

аморфны мінералы
bezučelnú 1 бесцелный, непотребный, марный,
 бездумный; ~ život бесцелный живот, бесцелна

екзистенція; ~а pápaha марна намага
bezučonný почестный, безугонный

bezučinný безучный
bezučinný 1 беспроцентный; ~а różička
 беспроцентне пожычаня

bezúspešnú 1 безуспешный, неуспешный; ~е rokusy
 неуспешны похушіння

bezútešnú безутешный, неутешный; ~ žal
 безутешный жал

bezuzdný неутриманный; ~а veselost' неутримана
 веселость

bezvadný р. **bezchybný**
bezvadem/ivú –іа з беспамятство, обморок; v –і в
 обморок; radnúť do ~іа упасти до бестамятства

bezvadem/ivú обморочный, без памяти
bezver/ivú –са т невѣрующий, безбожник

bezveternú 1 безветровый, без ветра; ~ deň
 безветровый день; ~е ročiasie безветрова або тиха
 погода

bezvetr/ivú –іа з безветрия
bezvlad/ivú –іа з безвладия, анархия

bezvladny невластный, слабый; ~ starec слабый
 дідо

bezvlasy безволосый, без волосів або волоса
bezvodnú безводный, без воды; ~ kraj безводный
 край

bezvodý chem. безводный, необсушающий воду; ~
 ieh. срачок безводный шпїрітус, амїак

bezvyhľadnú 1 безвыходный, безнадежный,
 бесперспективный, неперспективный; ~а budúcnosť
 бесперспективна будучность

bezvyhľadnú 1 безвыходный, повный, без реки; ~а
 poslušnosť безусловна або повна послушность; ~а
 oddanosť повна одданность або вірность

bezvyhľadnú безвыходный
bezvyhľadnú безвыходный

bezvyhľadnú безвыходный

bezvyhľadnú безвыходный

bezvyhľadnú безвыходный

bezvyhľadnú безвыходный

дійствующі закони

bežný 1 невыразный, неясный, неопределенный;
 ~е осі невыразны ої; ~а tvár неясна тварь
bežný 1 безрезультатный, безутишний;

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

bežný 1 безрезультатный, безутишний;
 bolo ~е глядана было марне

Позн. ред.

Дальше продовжіння Словника в букві Б

в IP ч 11 / 2011

Голос Русинів нашого краю

-сіл-

16-го мая 2011 р. од 19.00 год. на Великій сцені Театра Йонаша Заборьского в Пряшові Здружіння інтелігенції Русинів Словеньска зорганізовало стрітнута з красным русиньскым словом, танцюм і русиньсков співанков – під назвов **Голос Русинів нашого краю**. Акція была зорганізована в рамках пропагандної кампанії перед зрахованьом жителів, домів і квартилів, котре уж в сучасности одбыває ся. В програмі выступили: ПУЛЬС,

▲ Председкіня політичної партії Наш Край - Люба Кральова і председа Русиньской демократічної партії в Сербску – Мірослав Бессерменій.

доц. МУДр. Михал Штеню, к. н., председа ЗІРС, ПгДр. Люба Кральова, ПгД., председнічка політичної партії Наш Край, русиньскы співачкы: Марія Мачошкова, Анна Сервіцька, Анна Порачова. Русиньскы поеты: Марія Гірова, Юрко Харитун. Співацька група Яворіна (Марія Гірова, Ян Яролін, Марія Дубякова) Штефан Сухий, русиньський писатель і артисты

Театра Александра Духновича і Театра Йонаша Заборьского в Пряшові.

Окрем уж авізованого великолепного концерту в Пряшові, на котрім партіціповала і політична партія Наш Край, партія зорганізовала і много пропагандных кампаній через сілого місяця май перед зрахованьом жительствова на снинціні. На акції брав участь і председа Русиньской демократічної партії в Сербску – Мірослав Бессерменій, котрый пришов на концерт до Снины аж з далекої Сербской Мітровиці. Окрем

приятельского поздоровліня пан М. Бессерменій конштатовав, же подля нього на світі суть лем дві політичны партії- уж авізована Русиньска демократічна партія і партія Наш Край, котры заставають права і пожадованя Русинів. В богатим культурным програмі выступіло много русиньскых умелців переважні з сниньской долины.

3 русиньского ріхліка

Спрацовали: -сіл-, -нем-

✓ 22-го мая 2011 было в мадярьскім місті Гёдёлё (Gödöllő) при Будапешті 8-е засідання Світової рады Русинів (СРР). В богатім програмі їднання окрем іншого членови СРР обговорили: потверджіня програму 11-го Світового конгресу Русинів(СКР), котрый одбуде ся 16-го, 17-го і 18-го юна 2011 в мадярьскім Будапешті, потверджіня пропозиції на председів окремых Конгресных комісій 11-го СКР, обговоріня о змінах до Штатуту (Станов) СКР, проїднання пропозиції САО і РОС о заступіні в СКР, проїднання кандидатуры Московской русиньской організації Русиньске землячество Карпатской Русі за члена СКР. В завершалній части была зо засідання прията Резолюція.

✓ 22-го мая 2011 р. одбыло ся в місті Гёдёлё в Мадярьску Русиньске народне свято – День Русинів Мадярьска. Акцію зорганізовало Вседержавное русиньское самоуправованя під покровительством Др. Чабу Латорця з Міністерства держсправованя і юстіції Мадярьска. Програм акції зачінав Святосв літургійов за участи вєце священиків в церьковнославянськім языку, котру своїм співом допроводив МСХ святого Ефрема під дірігованьом Др. Томаша Бубно. Акція потім продовжовала бісідов зо заступцьом одділіня на-

родностей Міністерства держсправованя і юстіції Анталом Пауліком і председнічков Вседержавного русиньского самоуправованя Віров Гіріц. Председнічка ВРС потім ведно з проф. Др. Антонієм Лявинцьом, председом Вседержавного общества русиньской інтелігенції Антонія Годинокы в Мадярьску, вручала премії Антонія Годинокы. Мадярьске свято Русинів было закінчене святочным концертом за участи школярів русиньскых меншыновых всекультурных центрів і женьскых хорів з русиньскы населеных обласей.

✓ 25. мая 2011 (середа) о 14.00 год. Інститут русиньского языка і культури Пряшівской універзіты в Пряшові зоорганізовав 16. научный семінар карпаторусиністікы, котрый бив в засіданні *Consilium minus* нового Ректорату ПУ, ул. 17. новембра 15. З лекціов на тему **Формованя і розвой модерных русиньскых списовных мікро-языків** выступив професор Ніредьгазькой высшой школы (Мадярьско) Др. Михайл Капраль, к. н. В програмі семінара была і презентація найновшых выдань з карпаторусиністікы.

Позываєме вас на туристіку

Близьть ся час, коли матічка природа одкрыває свої ворота – час, коли сонечко в ярны і літні дні нас вєце і вєце позыває до природі, жебы накохати ся крас, якы понукать наш русиньський реґіон. Зато і редакція Інфо Русин пририхтовала ся на тоты прекрасны дні і в місяцях юн-септембер вам буде приносити тіпы на літню туристіку. Днесь вас позываєме до Орябины.

Текст і фото: -сіл-

Навщіте світовый унікат

Місце як створене на одпочінок і релакс, лем куціцько од цивілізації. Туристів бы сьте на тім скритім місці гледали лем марні. Таємный, магічний, приповідковий і романтичний ... Як раз тоты слова характеризують Орябиньський каньон в окресі Стара Любовня. Тота дівственничка природа є барз інтересна і з іншайої причіны. Бо мало хто о тім каньоні знать, же є найменшым на світі. Його цілкова довжка є лем 80 аж 100 метрів,

а місцями є шырокий лем не цілый метер. Прорыв діє на чоловіка прекрасні а місцями аж магічні і вдяка дакілком водопадам і озерам. Кідь хочете зажыти приповідку, потім тото є найкрасше місце за, котрым не треба далеко ходити. А іщі єден історічний бонус наведе. В скалах находить ся прастары історічны дороґоцінності, котры дають ся ту оберати як черешні. Подля геологів ту суть приближні двадцять міліонів років стары скаменилины різных форм. Но одкрыти їх не є аж так легко. Є ту потрібне мати треноване око і куціцько щастя.

▲ Погляд на прорыв котрый діє на чоловіка прекрасні а місцями аж магічні і вдяка дакілком водопадам і озерам.

Інтересности о прорыві

Орябиньський прорыв є хоронене природне створіня. Лежыть на площадці 5,5 га во выходній части Пенін. Представлює його коротка каньоновита долина, котру выеродовав потік Малий Липник. Зачінає під брадлом Бараній ріг і такой не далеко джерела зарізує ся до вапняків Дудковой скалы.

Місто Меджілабірці і Русиньска оброда на Словеньску

Вас позывають на 49. рочник Фестівалу культуры і шпорту
до Меджілаборець в днях 25-го – 26-го юна 2011

СУБОТА – 25. 06. 2011

„Під камянов при музиці“

16.00 год. – Програма дитських колективів
Выступлять: ОШ Коменьского, ОШ
Духновичова, Центр вольного часу,
МШ Ген. Свободу, Основна умелецька
школа, ДД св. Николая,
ДД Кпт. Налепкы, ДСС Лічарьтовці

17.00 год. – Русиньска оброда
в поздравліню Русінам
ФК Хемлонячкі, ФК Маковічка, ФК Червена
Ружа – Сербско,
ФК Чабинчанка, ФК Габурчанка, ФК Сосна
і солісты русиньских співанок

19.00 год. – Руський національний театр
з Черепівця, Народный рисунковый колектив
танця Дуга Україна

20.00 год. – ЧАРІВНЫ ОСТРОГЫ

21.30 год. – Переможці конкурзу Ческо
Словеньско мать талант: OLD SCHOOL
BROTHERS і Лейзрова шов

22.15 год. – Огньострой
Популярна співачка ЗУЗАНА СМАТАНОВА

Шпортова часть СУБОТА

11.30 год. – Славностне одкрытя шпортовой
части

11.45 год. – Футболове стрітнута приправок
МШК Спартак при ЦВЧ

12.30 год. – Футболове стрітнута
старшого доросту МШК Спартак: ФК Друстав
Свідник

14.00 год. – Футболове стрітнута дорослых
ПФЦ Чески Дуб: ФК Друстав Свідник

15.30 год. – Футболове стрітнута дорослых
МШК Спартак Меджілабірці: УКС Сокол
Колбушова долна

**Акція є реалізована з фінанчнов
підпоров УВ СР, МК СР а председаы ПСК**

Програма може ся змінити!

НЕДІЛЯ – 26. 06. 2011

12.15 год. – Традичны КРОЙОВАНА
МАНИФЕСТАЦІЯ МІСТОМ

од 13.00 год.

Де є співанка, там є радість

Выступлять колективы: ФК ХЕМЛОН
❖ ДФК ОЛЬШАВКА ❖ ФК ВІГОРЛАТ
❖ ФК КАМЯНА ❖ ФК ЧАРНИЦЯ
❖ ФК ПУЛС ❖ ЦІГАНЬСКИ ДЯБЛИ
і Ванеса ШАРКОЗІОВА ❖ РУСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНЫЙ ТЕАТЕР
❖ ДУГА - УКРАЇНА ❖ ФЛАМЕНКО – ПР

Вылосования ТОМБОЛЫ

18.00 год. – Леґенда чеськой популярной
музыки ГЕЛЕНА ВОНДРАЧКОВА
і група Чарліго Блашка

Шпортова часть – НЕДІЛЯ

11.00 год. – Футболове стрітнута молодших
школярів

МШК Спартак Меджілабірці: ФК Друстав Свідник

12.15 год. – Футболове стрітнута старших
школярів МШК

Спартак Меджілабірці: ФК Друстав Свідник
13.30 год. – Футболове стрітнута дорослых
о 3. місце

15.00 год. – Футболове стрітнута дорослых
о 1. місце

16.15 год. – Выгодночіня шпортовой части

Головний організатор:
**Місто Меджілабірці і Русиньска оброда
на Словеньску.**

В слідуючім ціслі Інфо Русина дочітате ся:

11/2011

На словічко з міністром
транспорту Я. Фігельом.

11/2011

Інтересности з кампані
перед зрахованьом
жытельства.

11/2011

Докінчать лабірський ам-
фітеатер перед біжачим
ся фестивалом?

ПОЗЫВАМЕ НА ФОЛКЛОРНЫЙ ПРЯШІВ 2011

Містный одбор Матиці Словеньской,
Місто Пряшів і Містна організація
Русиньской оброды в Пряшові

ВАС ПОЗЫВАТЬ

на 12-тый річник акції під назвов -
ФОЛКЛОРНЫЙ ПРЯШІВ 2011,
котра одбуде ся в рамках Пряшівского
культурного літа

**23-го юна 2011 в центрі
міста Пряшів на Главной ул.**

Одкрытя акції є о 16,00 год на пешой
зоні в Пряшові перед історічнов
будовов ТІЗ.

З русиньским фолклорным пасмом
выступить ФК ХЕМЛОН
з ГУМЕННОГО,
русиньске поетічне слово
представить ПЕТРО ТРОХАНОВСКИЙ,
вызначный Лемко з Польска.

Вшытці сьте сердечно позваны!

Info Rusín vydáva Rusínska obroda na Slovensku a výlučne zodpovedá za obsah projektu. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR. Evidenčné číslo: EV 1739/08. Šéfredaktorka Bc. Silvia Lysinová, redaktor Mgr. Peter Medvid'. Korektor: Doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.. Výroba: ADIN. s.r.o., Prešov. Adresa redakcie a administrácie: Rusínska obroda na Slovensku, redakcia INFO RUSÍN, Levočská, č. 9, 080 01 Prešov. Tel: 051/7722889, 051/7482776, 0918 176 804. E-mail: sekretariat.ros@centrum.sk, rusinska.obroda@kryha.sk, www.rusyn.sk. Predplátne na rok: Slovensko: 6,64 €, Európske štáty: 12,66 €, mimoeurópske štáty: 18,66 €. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu, 2. posch.), každý pracovný deň od 12.00 - 16.00 hod. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciam! Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Info Rusín je distribuovaný aj do novinových stánkov prostredníctvom MEDIAPRESS Poprad, spol. s r.o. (okresy: Stará Ľubovňa, Poprad, Levoča, Kežmarok, Spišská Nová Ves) a KAPA DAB Prešov, spol. s r.o. (okresy: Prešov, Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Sabinov, Snina, Stropkov, Svidník, Vranov n/T.).

Rusínska obroda-Info Rusín
Levočská 9
080 01 Prešov 1
"D+4"
4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
080 10 Prešov 10